

Komparace daňového zatížení příjmů ze samostatné a závislé činnosti fyzických osob

Hana Kocveldová

Bakalářská práce
2020

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Hana Kocveldová
Osobní číslo: M170164
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Účetnictví a daně
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Komparace daňového zatížení příjmů ze samostatné a závislé činnosti fyzických osob

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické a metodické poznatky v oblasti příjmů ze závislé a samostatné činnosti.

II. Praktická část

- Provedte analýzu příjmů ze samostatné a závislé činnosti fyzických osob.
- Porovnejte daňové zatížení zaměstnanců z pohledu daně ze závislé činnosti s daní ze samostatné činnosti s ohledem na sociální a zdravotní pojištění.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: Tisková/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- ČERVINKA, Tomáš a Antonín DANĚK. *Zdravotní pojištění: zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ: s komentářem a příklady*. 9. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2018, 168 s. ISBN 978-80-7554-130-7.
- PELC, Vladimír. *Daně z příjmů s komentářem*. 17. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2018, 832 s. ISBN 978-80-7554-144-4.
- PELECH, Petr a Iva RINDOVÁ. *Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti za rok 2018*. Olomouc: ANAG, 2018, 376 s. ISBN 978-80-7554-181-9.
- SPENGEL, Christoph a Andreas OESTREICHER. *Common corporate tax base in the EU: impact on the size of tax bases and effective tax burdens*. Mannheim: ZEW, 2012, 175 s. ISBN 978-379-0827-552.
- ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení: zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ, dobrovolně důchodově pojištěných: s komentářem a příklady*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2018, 160 s. ISBN 978-80-7554-127-7.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Eva Kolářová, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: 6. ledna 2020
Termín odevzdání bakalářské práce: 19. května 2020

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 6. ledna 2020

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s tím, že vyrovnaní případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem této práce je komparace daňového zatížení u fyzických osob, které mají příjmy ze samostatné a závislé činnosti, tedy příjmy zaměstnanců a živnostníků. Srovnání se týká také odvodů na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění. Podstatou řešení bylo v teoretické části provést abstrakční metodou literární rešerši daňové problematiky. V praktické části byla použita komparace a analýza daňového zatížení v roce 2019. Provedeným výzkumem bylo zjištěno, že osoba samostatně výdělečně činná i zaměstnanec při stejném příjmu vykazují odlišné odvody a daňová zatížení. V práci se nachází shrnutí zobrazující celkovou výši a míru daňového zatížení. Hlavním přínosem práce je zjištění, která činnost je při vybraných příjmech nejméně, a naopak nejvíce daňově zatížená a jaká je výše odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

Klíčová slova: daň z příjmů fyzických osob, základ daně, samostatná činnost, závislá činnost, daňový poplatník

ABSTRACT

The aim of this work is to compare the tax burden of personal income from self-employed and dependent activity. The comparison applies to social security and public health insurance. The essence of the solution was to perform a literary search of tax issues in the theoretical part by abstraction method. In the practical part was used comparison and analysis of the tax burden in 2019. The research found that self-employed person and the employee at the same income show different tax burden. In bachelor's work is summary of total amount and extent of the tax burden. The main benefit of the work is the finding which activity for selected incomes is at least and on the contrary the most tax burden and what is the amount of social and health insurance contributions.

Keywords: Personal income tax, Tax base, Self-employed activity, Dependent activity, Taxpayer

Chci velmi poděkovat Mgr. Evě Kolářové Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce a cenné rady. Také děkuji mé rodině a přátelům za podporu v průběhu celého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	12
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 DAŇOVÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	14
1.1 DEFINICE DANĚ	14
1.2 ROZDĚLENÍ DANĚ	14
1.2.1 Přímé daně	15
1.2.2 Nepřímé daně	15
2.1 POPLATNÍCI DANĚ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH OSOB	16
2.2 PŘEDMĚT DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	17
2.2.1 Vymezení příjmů, které nejsou předmětem daně	18
2.3 ZÁKLAD DANĚ	18
2.4 DAŇOVÁ ZTRÁTA	18
2.5 SAZBA DANĚ	19
2.5.1 Solidární zvýšení daně	19
2.6 ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ	19
2.7 PŘÍJMY OSVOBOZENÉ OD DANĚ	19
2.8 NEZDANITELNÁ ČÁST ZÁKLADU DANĚ	20
2.8.1 Bezúplatné plnění	20
2.8.2 Úroky z úvěru na bytovou potřebu	21
2.8.3 Penzijní připojištění	21
2.8.4 Soukromé životní pojištění	21
2.8.5 Úhrada za zkoušky k ověření a uznání výsledků dalšího vzdělání	22
2.8.6 Členské příspěvky odborové organizaci	22
2.9 SLEVVY NA DANI	22
2.9.1 Základní sleva na poplatníka	22
2.9.2 Sleva na manžela (manželku)	23
2.9.3 Sleva na manžela ZTP/P	24
2.9.4 Základní sleva na invaliditu – rozšířená sleva na invaliditu	24
2.9.5 Sleva na držitele průkazu ZTP/P	24
2.9.6 Sleva na studenta	24
2.9.7 Sleva za umístění dítěte	25
2.9.8 Sleva za evidenci tržeb	25
2.10 DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ NA DÍTĚ	26
2.11 ZÁLOHY NA DANI	27
2.12 DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ	27
2.13 ZAOKROUHLOVÁNÍ	28

3	PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI.....	29
3.1.1	Funkční požitky	30
3.2	PŘÍJMY, KTERÉ NEJSOU PŘEDMĚTEM DANĚ	30
3.3	PŘÍJMY OD DANĚ OSVOBOZENÉ	30
3.4	DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ A ZÁKONNÉ POJIŠTĚNÍ.....	31
3.5	PRACOVNĚPRÁVNÍ POMĚR	33
3.5.1	Pracovní poměr.....	33
3.5.2	Dohoda o provedení práce	33
3.5.3	Dohoda o pracovní činnosti	34
3.6	SRÁŽKOVÁ DAŇ A ZÁLOHOVÁ DAŇ	34
3.6.2	Srážková daň	34
4	PŘÍJMY ZE SAMOSTATNÉ ČINNOSTI.....	35
4.1	VYMEZENÍ PŘÍJMŮ ZE SAMOSTATNÉ ČINNOSTI	35
4.2	DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ.....	35
4.2.1	Paušální výdaje.....	36
4.2.2	Skutečné výdaje.....	36
4.3	HLAVNÍ A VEDLEJŠÍ ČINNOST	36
4.3.1	Hlavní činnost	36
4.3.2	Vedlejší činnost	37
5	SROVNÁNÍ BENEFITŮ A RIZIK MEZI ZÁVISLOU A SAMOSTATNOU ČINNOSTÍ.....	39
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	41
6	KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ ZE SAMOSTATNÉ A ZÁVISLÉ ČINNOSTI.....	42
6.1	OMEZENÍ POPLATNÍKŮ.....	42
6.2	ZAMĚSTNANCI	43
6.2.1	Pracovní poměr.....	43
6.2.2	Dohody konané mimo pracovní poměr	45
6.3	OSVČ.....	45
7	KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ U SAMOSTATNÉ A ZÁVISLÉ ČINNOSTI.....	47
7.1	POPLATNÍK POUZE UPLATŇUJÍCÍ SLEVOU NA POPLATNÍKA	48
7.2	POPLATNÍK UPLATŇUJÍCÍ SLEVOU NA MANŽELKU A DVĚ VYŽIVOVANÉ DĚTI	53
7.3	POPLATNÍK UPLATŇUJÍCÍ SLEVOU NA MANŽELKU, DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ NA DVĚ DĚTI A ODČITATELNÉ POLOŽKY OD ZÁKLADU DANĚ	57
8	KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ ZE SAMOSTNÉ A ZÁVISLÉ ČINNOSTI U STUDENTA.....	61

9 DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ U DOHOD KONANÝCH MIMO PRACOVNÍ POMĚR	65
ZÁVĚR	67
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	73
SEZNAM OBRÁZKŮ	74
SEZNAM TABULEK	75
SEZNAM PŘÍLOH	76

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá problematikou daňového zatížení u fyzických osob, které mají příjmy ze samostatné a závislé činnosti ve zdaňovacím období 2019. Komparace odvodů u daňových poplatníků České republiky se týká sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění. Tato problematika se řadí mezi aktuální a velmi diskutované téma, jelikož občan České republiky se svobodně rozhoduje ve svém pracovním a rodinném životě, zda naváže pracovní právní vztah nebo bude podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná.

Oba druhy činností mají své klady a zápory. Záleží pouze na člověku, jaké chce mít pracovní výsledky, uplatnění nebo motivaci. V zaměstnání může být zaměstnanec oceněn různými benefity ve formě dané pracovní doby, předběžná výše mzdy, nebo dovolená. To všechno osoba samostatně výdělečně činná přichází, ale naopak pozitivum plyne z pružné pracovní doby určené podle sebe nebo podnikat společně s manželkou či manželem.

První rozdíl mezi samostatnou a závislou činností vzniká již v jejich definici a pokračuje dále při způsobu výpočtu jejich zátěže, kdy každá z uvedených činností má odlišný průběh zdanění a zjištění odvodů na sociální pojistné. A to je kladeno za cíl této bakalářské práce. Zjistit při určitých příjmech daňové zatížení poplatníků a výši jejich odvodů na sociální pojistné. Určit který z poplatníků u dané činnosti má nižší daňovou povinnost, a naopak z jakého důvodu jsou jeho odvody vyšší než u druhého z poplatníků.

Práce je rozvržena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je rozčleněna do pěti samostatných kapitol. V těchto kapitolách jsou osvětleny všechny základní pojmy týkající se zdaňování příjmů fyzických osob. Vysvětleny jsou pojmy jako samostatná a závislá činnost, daňovní poplatníci, základ daně, slevy na dani či daňové zvýhodnění. Dále také minimální a maximální vyměřovací základy, procentní sazby pro sociální pojistné. Najdeme zde i benefity o které případně zaměstnanec nebo osoba samostatně činná přichází. Jaké jsou rizika podnikání na vlastní zodpovědnost.

Praktická část je rozvržena na tři další kapitoly obsahující analýzu daňového zatížení samostatné a závislé činnosti. Na vytvořených modelových příkladech je vysvětlen postup a princip zdaňování daných poplatníků a vytýčen poplatník s nižšími odvody a daňovým zatížením. V práci se zabývá zaměstnancem a OSVČ, ale také další kapitolou v praktické

části je student a jeho situace a míra daňového zatížení při určitých příjmech. V praktické části není zapomenuto ani na dohodu o provedení práce a dohodu o pracovní činnosti, která je velmi oblíbená u brigádníků.

Výsledky práce zabývající se daňovým zatížením zaměstnance a OSVČ jsou znázorněny v tabulkách a grafech.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je komparace daňového zatížení u poplatníků, kteří mají příjmy ze samostatné a závislé činnosti za zdaňovací období 2019. Do daňového zatížení se řadí i odvody daňových poplatníků na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění z příjmů z určité činnosti. Daňové zatížení a odvody budou vypočteny podle platných právních norem k roku 2019.

Součástí hlavního cíle celé bakalářské práce jsou výpočty celkového zatížení, odvodů a míry zatížení fyzických osob s určením, která varianta se jeví jako výhodnější pro daného poplatníka.

Práce je určena pro všechny daňové poplatníky mající zájem srovnat svou daňovou povinnost a odvody na sociální pojistné a zdravotní pojištění.

Srovnání poplatníků nejprve započne v teoretické části, a to literární rešerší, kde budeme provádět průzkum literárními prameny uvedenými na konci práce v seznamu literatury a poté vymežíme základní pojmy pro objasnění specifik zdanění fyzických osob z příjmů ze samostatné činnosti a závislé činnosti. Pomocí metody abstrakce jsou zpracovány pouze informace, které jsou zásadní a podstatné pro dané téma a problematiku. Charakterizují se zde pojmy sloužící pro komparaci, jako jsou základ daně, samostatná činnost, závislá činnost, maximální a minimální vyměřovací základy. Teoretická část slouží jako klíč a podklad pro vypracování praktické části.

Praktická část je zpracována pomocí metody komparace neboli srovnání a analýzy. Pomocí modelovaných příkladů je stanovena analýza zobrazující výpočty daňového zatížení, odvodů na sociálním a zdravotním pojištění zaměstnance a OSVČ při příjmech, které jsou totožné.

Výsledky praktické části zabývající se daňovým zatížením zaměstnance a OSVČ jsou znázorněny v tabulkách a grafech. Ve výpočtech nalezneme také procentní míru daňového zatížení, míru odvodů na sociálním a zdravotním pojištění nebo míru daňové povinnosti. Výpočty a celkové zpracování výsledků bylo za pomoci programu Microsoft Excel.

Daňové zatížení je v prvních dvou kapitolách v praktické části vypočteno v roční výši, pouze v třetí kapitole jsou dohody stanovené při měsíčním příjmu z důvodu ukázky stanovených limitů pro odvod sociálního a zdravotního pojištění a daňové zátěže.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DAŇOVÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

Vančurová (2016, s. 50) nám udává, že daňový systém je souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním území, vybírají. Daňový systém zahrnuje rovněž souvztažné vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají.

Úkol zdanění je udáno z hlavních ekonomických funkcí veřejného sektoru. Řadíme zde funkci alokační, podle které buď vložíme peněžní prostředky tam, kde se jich na trhu vkládá málo anebo naopak odebrání prostředků v sektorech, kde jich přebývá. Funkcí redistribuční je hlavní myšlenka přesunout část důchodů a bohatství směrem od bohatších občanů k těm chudším. U stabilizační funkce je podmět ve snaze zmírnit cyklické výkyvy v ekonomice, vůči zabezpečení dostatečné zaměstnanosti a cenové stability (Kubátová, 2018, s. 19).

1.1 Definice daně

Mísařová a Otavová (2018, s. 11) uvádějí definici daně jako „povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní.“

Určité vlastnosti, které definují daň z právního úhlu pohledu, omezují svobodu osoby, mluvíme-li o povinnosti platit daň, ovšem situace může nastat pouze ze všeobecně závazné právní normy, neboli v případě daní nazýváme zákon. Opakem daně je zápůjčka, při které se majetek vrací po určité době zpět. Důležitá vlastnost daně je neekvivalentnost, určitý díl, který je přinášén do příjmů veřejného rozpočtu jednotlivcem, ale tento díl neurčuje, v jaké výši budou čerpány pro daného jednotlivce výdaje z veřejného rozpočtu. Daň se zakládá také na neúčelovosti. Schopnost této vlastnosti a spočívá v tom, že nikde není stanoveno, co bude z těchto prostředků financováno (Vančurová, 2018, s. 10).

1.2 Rozdělení daně

V daňovém systému České republiky rozlišujeme celkem dvě základní skupiny rozdělení daní na daně přímé a daně nepřímé. Jejich podrobnější popis je uveden v dalších podkapitolách.

1.2.1 Přímé daně

Jsou specifické tím, že plátce a poplatník a tímto daňové břemeno nelze převést na jinou osobu. Přímé daně rozlišujeme na dvě obsáhlé skupiny, a to důchodové daně, které zahrnují daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Druhá skupina obsahuje daně majetkové, blíže určeny daň silniční, daň z nemovitostí a daň z nabytí nemovitých věcí (Mísařová; Otavová, 2018, s. 13).

Daně přímé definuje Kubátová (2018, s. 20), jako daně, které „platí poplatník na úkor svého důchodu a předpokládá se, že je nemůže přenést na jiný subjekt.“

Spengel Christoph (2012, s. V) hovoří o zjednodušení daňových kódů, které slouží pro výpočet zdanitelného příjmu v celé Evropské unii, a to pomocí společného základu daně z příjmů právnických osob. Analyzoval takzvaný model Evropského daňového analyzátoru, který představuje počítačový program pro modelovanou firmu s funkcí výpočtu a porovnání daňového zatížení společnosti.

1.2.2 Nepřímé daně

Jejich charakter spočívá v tom, že osoba plátce a poplatníka, jsou dvě různé osoby. Rozlišujeme obchodníka, který podává daňové přiznání, odvádí daň a poplatník je zákazník tohoto obchodníka, jelikož z jeho prostředků se daň odvádí. Také jako u daně přímé, dělíme daně nepřímé na dvě rozsáhlé skupiny, a to univerzální daně, pod které spadá daň z přidané hodnoty. Druhá skupina jsou selektivní daně, u kterých rozlišujeme spotřební daně, ekologické daně a daň z hazardních her (Mísařová; Otavová, 2018, s. 13).

Přeneseme daň pomocí zvýšení ceny pro kupujícího, tato daň je chápána jako nepřímá, ale v minulosti za první republiky existovala také takzvaná daň z obrátu firem (Kubátová, 2018, s. 20).

2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Daň z příjmů fyzických osob je upravena podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“).

Univerzální daň, tak bychom mohli pojmenovat daň z příjmů fyzických osob, jíž podléhají veškeré zdanitelné příjmy osob. Nese charakter dvou vlastností, v podobě očekávání na straně jedné a odporem na straně druhé. Vančurová (2016, s. 59) zmiňuje funkci daní „Právě této druhé vlastnosti bylo v posledních skoro deseti letech u nás bohatě využíváno v rámci programů politických stran. Požaduje se po ní, aby byla prostředkem redistribuce důchodů od bohatších k sociálně potřebným, a zároveň má ovlivňovat chování poplatníka žádoucím směrem. Její redistribuční efekty se v posledních letech dramaticky mění.“

2.1 Poplatníci daně z příjmu fyzických osob

Marková (2019, s. 9) definici poplatníků z příjmů fyzických osob vysvětluje tak, že to jsou fyzické osoby, které jsou daňovými rezidenty České republiky, tak i daňovými nerezidenty. Pokud je poplatník daňový rezident České republiky a má bydliště nebo se na tomto území zdržují, mají daňovou povinnost, která plyne z příjmů na území České republiky, tak i na příjmy ze zahraničí.

Daňový rezident, pod tímto termínem nalezneme osobu, která má takzvanou neomezenou daňovou povinnost a znamená to pro ni, že všechny příjmy této osoby podléhají v České republice zdanění jak v tuzemsku, tak i v zahraničí (Pelc; Pelech, 2016, s. 43).

Poplatník s omezenou daňovou povinností, tuto osobu nazýváme jako nerezident. Tato osoba má daňovou povinnost pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky (Mísařová; Otavová, 2018, s. 32). Marková (2019, s. 9) zmiňuje „poplatníci, kteří se na území České republiky zdržují za účelem studia nebo léčení, jsou daňovými nerezidenty a mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, i v případě, že se na území České republiky obvykle zdržují.“

Daňový nerezident nemá bydliště na území České republiky a také se zde obvykle nezdržuje na rozdíl od daňového rezidenta. Stanovený počet dnů je méně než 183 dní v roce, aby dodržel podmínku nerezidenta. Podle mezinárodních smluv o zamezení dvojího

zdanění, jsou osoby považovány za daňové nerezidenty (Mísařová; Otavová, 2018, s. 32-33).

2.2 Předmět daně z příjmů fyzických osob

Všechny příjmy, které jsou řazeny do předmětu daně, musíme nejprve posuzovány samostatně a až poté jsou přiřazeny do celkového základu daně.

Příjmy, které patří do předmětu daně z příjmu fyzických osob, rozdělujeme celkem do pěti skupin. Rozdělení:

- a. příjmy ze závislé činnosti (§ 6), problematika více řešena v kapitole 3
- b. příjmy ze samostatné činnosti (§ 7), problematika více řešena v kapitole 4
- c. příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
 - Patří zde příjem například z podílů na zisku obchodní korporace nebo podílového fondu, je-li v něm podíl představován cenným papírem, a úroky z držby cenných papírů. Dále úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na účtu, který není podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikání.
- d. příjmy z nájmu (§ 9),
 - Jsou to například příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů, příjmy z nájmu movitých věcí, kromě příležitostného nájmu podle § 10 odst. 1 písm. a).
 - „Ustanovení se týká příjmů z nájmu v případech, kdy nejde příjmy fyzické osoby v rámci podnikání – živnosti“ (Pelc; Pelech, 2016, str. 207)
- e. ostatní příjmy (§ 10).
 - Ostatními příjmy rozumíme příjmy, které nepřičítáme do žádného ustanovení § 6 až 9, jsou to například příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky.

(Marková, 2020. s. 11–17)

2.2.1 Vymezení příjmů, které nejsou předmětem daně

Předmětem daně nejsou příjmy, které jsou taxativně vymezeny v § 3 odst. 4 ZDP. Mezi takové příjmy se řadí například:

- a. příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů podle zákona upravujícího podmínky převodu majetku státu na jiné osoby, a nabytí majetku vydaného oprávněné osobě podle restitučních zákonů,
- b. úvěry nebo zápůjčky s výjimkou uvedenými v § 3 odst. 4 písm. b) bodech 1 a 2 ZDP,
- c. příjem au-pair, a to v podobě stravy a ubytování za podmínek dle § 3 odst. 4 písm. e) ZDP.

(Dvořáková a kolektiv 2017, s. 59)

2.3 Základ daně

Základem daně se stává částka, která plyne poplatníkovi ve zdaňovacím období a přesahuje výdaje, které jsou prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Do základu daně se nezahrnují příjmy, které jsou osvobozené od daně a také příjmy, na kterých je uplatňována zvláštní sazba daně podle § 36 ze samostatného základu daně, kterou nazýváme srážková daň (Pelc; Pelech, 2016, s. 114–116).

Mísařová a Otavová (2018, s. 38) popisují základ daně a vyjadřují celkový základ daně pomocí rovnice. Celkový základ daně z příjmů fyzických osob je tvořen ze sestavení dílčích základů daně. Tyto dílčí základy jsou sestaveny podle určitého příjmu fyzické osoby, které jsou následně sečteny a tím vytvořen celkový základ daně. Od celkového základu daně lze v následujícím kroku odečíst určitou hodnotu odečitatelných položek a nezdanitelných částí základu daně.

$$ZD = (DZD_{\S 6} + DZD_{\S 7} + DZD_{\S 8} + DZD_{\S 9} + DZD_{\S 10}) - OP - N\check{C}_{ZD}$$

2.4 Daňová ztráta

Daňová ztráta nastává v případě, kdy výdaje přesáhnou příjmy uvedené v § 7 a 9 ZDP. Tuto ztrátu upravenou podle § 23 se sníží úhrn dílčích základů daně uvedených v § 7 až 10 ZDP. Daňová ztráta nebo její část nelze být uplatněna ve zdaňovacím období,

ve kterém vznikla, lze ji uplatnit až v následujícím zdaňovacím období podle § 34 (Marková, 2020, s. 10).

Vančurová a Láchová (2018, s. 140) definují, že „daňovou ztrátu lze uplatnit jako nestandardní odpočet v maximálně pěti následujících zdaňovacích obdobích po tom období, za které byla vyměřena.“

2.5 Sazba daně

Od roku 2008 se sazba daně z příjmu fyzických osob nezměnila, drží stále lineární podobu a to 15 %, stejně jako zvláštní sazba daně. Základ daně snížený o nezdánitelnou část základu daně a odčitatelné položky od základu daně zaokrouhlíme na celá sta Kč dolů a aplikujeme sazbu daně 15 % a tímto vypočteme daň (Vančurová; Láchová, 2018, s. 219).

2.5.1 Solidární zvýšení daně

Zavedena od roku 2013 ve výši 7 % si také udržuje lineární formu. Rozdíl tkví v uplatnění pouze na část základu daně před snížením o nezdánitelnou část základu daně. Aplikuje se pouze jako rozdíl součtu hrubého příjmu z dílčího základu daně podle § 6 a dílčího základu daně podle § 7 a 48násobku průměrné mzdy pro rok 2019 tedy 36 144 Kč a pro rok 2020 v částce 34 077 Kč (Vančurová; Láchová, 2018, s. 220-221).

2.6 Zdaňovací období

Pro fyzickou osobu platí zdaňovací období, za které podává daňové přiznání kalendářní rok, takzvaně období od 1. 1 do 31. 12. U příjmu ze závislé činnosti se uskutečňuje zdaňovací období od ledna do prosince (Pelc; Pelech, 2016, s. 263).

Poplatník s příjmy § 7, tedy příjmy ze samostatné činnosti, který má příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství nebo příjem z živnostenského podnikání, může mít tzv. hospodářský rok (Marková, 2020, s. 14).

2.7 Příjmy osvobozené od daně

Příjmy, které jsou osvobozené od daně, nalezneme v zákoně o daních z příjmu na různých místech. Obecně tyto osvobozené příjmy rozdělujeme na úplatné příjmy a bezúplatné

příjmy. Výčet osvobozených příjmů nalezneme v § 4 a tato osvobození se týká všech příjmů podle § 6 až § 10 ZDP. Ty nejčastěji užívané jsou například:

Podle Mísařové a Otavové (2018, s. 34) patří úplatné příjmy k velmi často uplatňovaným osvobozením při prodeji nemovitých věcí, přesněji například rodinného domu, bytu, podíl na společných částech domu apod. Pro všechny tyto příjmy platí, že v něm prodávající měl bydliště po dobu 2 let před prodejem. Další výjimka osvobození platí při prodeji nemovitosti, pokud přesáhne doba mezi nabytím nemovitosti a jejím prodejem 5 let.

„Největší podíl na rozpočtovaných výdajích mají pravidelně vyplácené důchody neboli penze, například starobní či invalidní. Je osvobozen pouze důchod ve výši 36násobku minimální mzdy k prvnímu dni kalendářního roku, pro rok 2018, to činí 439 200 Kč.“ (Vančurová; Láchová, 2018, s. 162)

Příjmy v podobě cen z veřejné soutěže a obdobné ceny, která vznikla a plyne ze zahraničí a je v plné výši darována na účely příjemce uvedené v § 15 odst. 1 (vědu a vzdělání, kulturu, výzkumné a vývojové účely). Také ceny z veřejné, reklamní soutěže a víme, že se nejedná o spotřebitelskou loterii, sportovní soutěže při splnění podmínky nepodnikání ve sportovní činnosti. Osvobozeny jsou také ceny z úctenkové loterie (Pelech; Pelc, 2016, s. 58).

2.8 Nezdavitelná část základu daně

Tuto část, kterou je výhradně použitelná pouze pro fyzické osoby nalezneme v § 15 ZDP, při splnění náležitých podmínek nám mohou snížit hodnotu základu daně fyzických osob. Nezdavitelné části základu daně jsou vymezeny následovně:

2.8.1 Bezúplatné plnění

Pojem bezúplatné plnění si můžeme nahradit výrazem dar. Je to tzv. daňová podpora pro vybrané investice fyzické osoby. Dvořáková a kolektiv (2017, s. 111) říkají, jak je bezúplatné plnění omezeno, a to celkem ve třech rovinách. Do první roviny řadíme okruh příjemců v další rovině, na jaký účel dar plynul, a třetí rozdělení určuje, v jaké výši může být dar uplatněn. Lze si tedy od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného příjmu, který byl poskytnut obcím, krajům, organizačním složkám státu, právnické osobě se sídlem na území České republiky a také právnickým osobám, které jsou pořadateli veřejných sbírek.

Hodnota, o kterou se snižuje základ daně, musí být v souhrnu za celé zdaňovací období minimálně 1 000 Kč nebo úhrnná hodnota přesáhne částku 2 % ze základu daně. Stanovena je jak minimální rovina, tak i maximální mez, kde si základ daně smíme snížit o hodnotu nejvýše 15 % ze základu daně (Vančurová; Láchová, 2018, s. 214).

Nejznámější bezúplatné plnění zmiňuje Pelech a Rindlová (2019, s. 133) a to darování krve, ohodnocováno zákonem o daních z příjmu na 3 000 Kč za jeden odběr krve, dříve v roce 2017 lze uplatit pouze 2 000 Kč

2.8.2 Úroky z úvěru na bytovou potřebu

Ze základu daně si můžeme odečíst hodnotu zaplacených úroků z hypotečního úvěru nebo úvěru ze stavebního spoření, tyto úvěry musí být poskytnuty na bytové potřeby. Nejvyšší úhrnná částka, kterou smíme uplatnit je v částce 300 000 Kč ze všech úvěrů poplatníků ve společné domácnosti (Mísařová; Otavová, 2018, s. 40).

Bytovými potřebami se rozumí podle ustanovení § 15 odst. 3 například výstavba bytového nebo rodinného domu, koupě bytového nebo rodinného domu, koupě pozemku za předpokladu zahájení výstavby bytového nebo rodinného domu, vypořádání společného jmění manželů v případě úhrady podílu rodinného či bytového domu apod. (Marková, 2020, s. 18).

2.8.3 Penzijní připojištění

Mezi další nezdanitelnou část základu daně podle § 15 odst. 5 ZDP patří penzijní připojištění se státním příspěvkem, penzijní pojištění a doplňkové penzijní spoření.

Mezi podmínky řadíme povinnost, aby tyto služby si hradil sám poplatník. Dále také dodržet sjednání výplaty plnění až po 60 kalendářních měsících od sjednání smlouvy a také dovršení 60 let věku poplatníka (Mísařová; Otavová, 2018, s. 40).

„Úhrnný maximální limit zaplacených příspěvků v kumulaci na všechny tři uvedené produkty spoření na stáří je od roku 2017 ve výši 24 000 Kč ve zdaňovacím období.“ Takto komentuje maximální limit pro uplatnění Dvořáková a kolektiv (2017, s. 124).

2.8.4 Soukromé životní pojištění

Další možnost ve snížení základu daně nacházíme v soukromém životním pojištění, které zahrnuje tři druhy pojištění s podmínkami a to následně:

- dožití určitého věku,
- na smrt a dožití určitého věku,
- na důchodové pojištění.

Uplatnit si nanejvýš zákon o dani z příjmu dovoluje v úhrnu 24 000 Kč za jedno zdaňovací období (Pelech; Rindlová, 2019, s. 142).

Podmínky jsou kladeny na sjednání výplaty po období, ve kterém poplatník dovrší 60 let a také k výplatě nedojde dříve než po 60 měsících od uzavření smlouvy s příslušnou pojišťovnou (Vančurová; Láchová, 2018, s. 218).

2.8.5 Úhrada za zkoušky k ověření a uznání výsledků dalšího vzdělání

Dle § 15 odst. 8 ZDP si lze od základu daně odečíst nezdanitelnou částku za úhrady za zkoušky ověřující další vzdělávání, tato nezdanitelná část nesmí být hrazená zaměstnavatelem ani využita jako výdaj podle § 24 poplatníkem mající příjmy pouze dle § 7 ZDP. Nejvýše lze uplatnit 10 000 Kč, v případě poplatníka se zdravotními potížemi částku 13 000 Kč a poplatník s těžkým zdravotním postižením až 15 000 Kč (Pelech; Pelech, 2016, s. 259).

2.8.6 Členské příspěvky odborové organizaci

Uplatňují se dle § 15 odst. 7 ZDP a jejich význam spočívá v zaplacených příspěvcích, které jsou uplatněny do výše 1,5 % zdanitelných příjmů pouze dle § 6 ZDP, užívá se výjimka příjmů zdaněných podle zvláštní sazby. Nejvyšší možnou částku, o kterou lze snížit základ daně 3 000 Kč za zdaňovací období (Mísařová; Otavová, 2018, s. 40–41).

2.9 Slevy na dani

Pouze u fyzických osob lze uplatňovat slevy na dani dle § 35ba ZDP a § 35bb ZDP.

2.9.1 Základní sleva na poplatníka

Dle § 35ba odst. 1 písm. a) ZDP činí sleva 24 840 Kč.

Tato sleva lze uplatnit jak ročně na konci zdaňovacího období v daňovém přiznání, tak i měsíčně v částce 2 070 Kč. Měsíční částku uplatňujeme při výpočtu daňové zálohy, kdy je nutné mít podepsané prohlášení k dani (Marková, 2020, s. 50).

„Nárok na slevu na poplatníka mají všichni poplatníci bez ohledu na to, zda jsou daňovými rezidenty nebo nerezidenty ČR.“ doplňují Šubrt a kolektiv (2019, s. 256) charakteristiku základní slevy na poplatníka.

2.9.2 Sleva na manžela (manželku)

Dle § 35ba odst. 1 písm. b) ZDP činí sleva 24 840 Kč.

Tato sleva může být využita pouze za podmínek, kdy poplatník žije s manželem (manželkou) ve společné domácnosti, a to s vlastním příjmem nepřevyšující 68 000 Kč ve zdaňovacím období. Tato sleva nelze uplatnit měsíčně, pouze v daňovém přiznání za uplynulé zdaňovací období (Mísařová; Otavová, 2018, s. 41).

Za manželku (manžela) se považuje pro uplatnění slevy i partner (partnerka) podle zákona upravující registrované partnerství, podmínkou je doklad o registrovaném partnerství (Šubrt a kolektiv, 2019, s. 257).

Vlastním příjmem je chápán jako součet všech vlastních příjmů dosažených ve zdaňovacím období. Částka, která se do vlastního příjmu zahrnuje v podobě hrubého příjmu neboli příjmem nesnížený o daňové výdaje (Šubrt a kolektiv, 2019, s. 257).

Do limitu vlastního příjmu druhého z manželů se nezahrnují například dávky státní sociální podpory (přídavky na dítě, porodné, rodičovský příspěvek apod.), dávky pěstounské péče s výjimkou odměny pěstouna (příspěvek na úhradu potřeb dítěte, příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla apod.), dávky pomoci v hmotné nouzi (doplatek na bydlení, příspěvek na živobytí apod.), příspěvek na péči. Pokud manželé mají společné jmění, tak do vlastního příjmu druhého z manželů se nezahrnuje příjem, který plyne manželovi (manželce) uplatňující slevu na manžela (manželku).

Do limitu vlastního příjmu druhého z manželů se zahrnují například příjmy, které jsou předmětem daně příjmu fyzických osob dle § 6 až 10 ZDP, včetně příjmů zdaněných zvláštní sazbou daně dle § 36 ZDP, příjmy osvobozené od daně z příjmů fyzických osob dle § 4, 6 a 10 ZDP (mateřské nebo nemocenské dávky), mezi příjmy které nejsou předmětem daně, řadíme například příjmy získané vydáním dle zvláštních předpisů (Dvořáková a kolektiv, 2019, s. 149-151).

2.9.3 Sleva na manžela ZTP/P

Dle § 35ba odst. 1 písm. b) ZDP

Pokud je manžel (manželka) držitelem průkazu ZTP/P zvyšuje se částka slevy na manžela (manželku) na dvojnásobek, tedy 49 680 Kč (Mísařová; Otavová, 2018, s. 41).

2.9.4 Základní sleva na invaliditu – rozšířená sleva na invaliditu

Dle § 35ba odst. 1 písm. c) a d) ZDP

Základní sleva na invaliditu lze uplatnit měsíčně při sestavování daňové zálohy ve výši 210 Kč, tedy 2 520 Kč ročně. Poplatníkovi musí být přiznán vlastní invalidní důchod invalidity prvního nebo druhého stupně (Šubrt a kolektiv, 2019, s. 259).

Rozšířená sleva na invaliditu nese další položku v rozmezí slev, které může uplatnit poplatník při přiznání invaliditního důchodu pro invaliditu třetího stupně. Tato sleva lze uplatnit jak měsíčně ve výši 420 Kč nebo na konci zdaňovacího období 5 020 Kč (Marková, 2020, s. 51).

2.9.5 Sleva na držitele průkazu ZTP/P

Dle § 35ba odst. 1 písm. e) ZDP

Podmínky pro uplatnění slevy pro držitele průkazu ZTP/P spočívá pouze v přiznání nároku na vlastní průkaz ZTP/P. Ročně si lze uplatnit 16 140 Kč, tedy 1 345 Kč měsíčně (Šubrt a kolektiv, 2019, s. 260).

2.9.6 Sleva na studenta

Dle § 35ba odst. 1 písm. f) ZDP

Tento druh slevy se aplikuje u zaměstnanců (brigádníků), kteří se po dobu vykonávání práce „soustavně připravují na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem“, takto definuje slevu na studenta Dvořáková a kolektiv (2017, s. 154). Uplatněná sleva se použije se základní slevou na poplatníka, na kterou má poplatník právo. Fyzická osoba musí mít u zaměstnavatele podepsané prohlášení a prokázat soustavnou přípravu na budoucí povolání (potvrzení o studiu). Důležité je dodržení věkové hranice 26 let. Výjimka platí u studentů od věkové hranice 26 let do 28 let, a to pouze za podmínky,

že poplatník studuje prezenční formou doktorský studijní program (Pelech; Rindlová, 2019, s. 86-87).

Soustavnou přípravou podle Dvořákové a kolektivu (2017, s. 155) uvedeno například:

- studium na středních a vysokých školách v České republice,
- studium na středních a vysokých školách v zahraničí, pokud je studium podle MŠMT postaveno studium na stejné úrovni studia v České republice.

2.9.7 Sleva za umístění dítěte

Dle § 35ba odst. 1 písm. g) a dále § 35bb ZDP

Tato forma slevy je uplatňována pouze jako „roční sleva“, tak jako sleva na manžela (manželku). Výše ceny, kterou si lze využít odpovídá výdajům, které poplatník prokazatelně vynaložil za umístění vyživovaného dítěte poplatníka za dané zdaňovací období v předškolním zařízení (Šubrt a kolektiv, 2019, s. 261).

Uplatit slevu za umístění dítěte je možné pouze pokud žije-li vyživované dítě s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. Vyživované dítě může být vlastní vnuk, vnuk druhého z manželů, který musí být v péči poplatníka. Uplatnit slevu jde maximálně do výše minimální mzdy, tedy pro rok 2020 16 400 Kč (Marková, 2020, s. 51).

Výši slevy, o kterou si chceme snížit zálohu na daň, musíme prokázat pomocí potvrzení o předškolním zařízení. Potvrzení obsahuje náležitosti o celkové výši zaplacených výdajů za předškolní zařízení vyživovaného dítěte. Slevu lze uplatnit střídavě, tzn. prohodit za každé kalendářní období u poplatníků (rodičů vyživovaného dítěte). Sleva oproti daňovému zvýhodnění na dítě nepřechází do bonusu, nýbrž pouze do částky nulové (Pelc; Pelech, 2016, s. 635).

2.9.8 Sleva za evidenci tržeb

Dle § 35bc ZDP

Celková výše slevy za evidenci tržeb činí 5 000 Kč. Lze uplatnit „nejvýše částku ve výši kladného rozdílu mezi 15 % dílčího základu daně ze samostatné činnosti a základní slevy na poplatníka“, takto definuje maximální možnost uplatnění Marková (2020, s. 51)

2.10 Daňové zvýhodnění na dítě

Poplatník neboli fyzická osoba mající ve společné hospodařící domácnosti dítě (děti), uplatňuje daňové zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c ZDP. Daňové zvýhodnění po uplatnění dětí nabývá třech podob, a to daňového bonusu, slevy na dani nebo slevy na dani a daňového bonusu. (Pelc; Pelech, 2019, s. 636)

Snížit daň pomocí daňového zvýhodnění lze jak ročně v daňovém přiznání za zdaňovací období podle § 16 ZDP, tak měsíčně dle § 38h odst. 2. V rámci jedné společné hospodařící domácnosti může pouze jeden poplatník uplatnit nárok na zvýhodnění na jedno dítě pouze jedenkrát, nelze si uplatňovat nárok společně ve zdaňovacím období stejné dítě. (Šubrt a kolektiv, 2019, s. 263)

Výše daňového zvýhodnění na dítě:

- První dítě – 15 204 Kč
- Druhé dítě – 19 404 Kč
- Třetí a každé další dítě – 24 204 Kč

(Marková, 2020, s. 51)

Jedna z podmínek je kladena na příjem poplatníka, přičemž daný poplatník musí mít příjem ve zdaňovacím období podle § 6–9 alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy pro rok 2020 tedy 87 600 Kč. Poplatník daňový bonus může uplatnit, pokud jeho výše činní podle § 155 odst. 3 Daňového řádu alespoň 100 Kč. Daňový bonus je omezen maximálně do 60 300 Kč ročně (Mísařová; Otavová, 2018, s. 42–43).

Za vyživované dítě, za které si poplatníci uplatňují daňové zvýhodnění, je považováno podle Pelce a Pelecha (2016, s. 637) dítě, například které:

- dítě vlastní, osvojené, dítě v péči, dítě druhého z manželů, vlastní vnuk nebo vnuk druhého z manželů apod.,
- nezletilé dítě,
- zletilé dítě až do dovršení 26 let, pod podmínkou soustavné přípravy na budoucí povolání.

2.11 Zálohy na dani

V průběhu zdaňovacího období tzv. zálohové období musí poplatník odvádět zálohy na daň z příjmu fyzických osob. Zálohové období dle § 38a ZDP počíná dnem od prvního dne následujícím po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období. Výše a soustavnost záloh se určuje pomocí poslední, známe daňové povinnosti, která je vypočtena poplatníkem a uvedena v daňovém přiznání (Marková, 2020, s. 55).

Po skončení zdaňovacího období se zálohy souhrnně započítávají na úhradu skutečné výše daně. Zálohy na daň neplatí:

- poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč,
- obec nebo kraj,
- zůstavitel ode dne jeho smrti.

(Pelc; Pelech, 2016, s. 673)

U poplatníků, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla částku 30 000 Kč, ale zároveň je nižší než 150 000 Kč platí zálohy na daň ve výši 40 % z poslední známé daňové povinnosti každý 15. den 6 a 12 měsíce zdaňovacího období. V případě přesáhnutí 150 000 Kč odvádí zálohy ve výši 25 % z poslední známé daňové povinnosti celkově 4krát a to každý 15. den 3., 6., 9., a 12 měsíce zdaňovacího období (Mísařová; Otavová, 2018, s. 18–19).

2.12 Daňové přiznání

Celkem rozlišujeme podle daňového řádu tři druhy daňového přiznání a to řádné, opravné a dodatečné. Řádné daňové přiznání podávají poplatníci či fyzické osoby, kteří si sami vyčíslí daň a kterým to zákon ukládá nebo je vyzval správce daně. Řádné daňové přiznání se podává nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období přesněji do 1. 4. Pokud si poplatník nechá zpracovat daňové přiznání auditorem, daňovým poradcem lhůta pro odevzdání se prodlužuje do 6 měsíců tedy do 1. 6. Opravné daňové přiznání lze podat neboli nahradit před uplynutím lhůty pro podání řádného přiznání. Dodatečné daňové přiznání daňový subjekt je povinen podat do konce měsíce následujícího po měsíci, ve kterém chybu zjistil, tak jak uhradit rozdílnou částku na dani (Marková, 2020, s. 276).

2.13 Zaokrouhlování

Daň dle daňového řádu § 146 zaokrouhluje na celé koruny nahoru v každém ze tří typů daňového přiznání. Záloha na dani se také zaokrouhluje nahoru, ale na stokoruny (Marková, 2020, s. 277).

3 PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI

Poplatník, jehož příjmy řadíme mezi příjmy ze závislé činnosti je označen jako zaměstnanec, který vykonává svou práci dle příkazů nebo pokynů a jeho plátce daně příjmu vyznačen jako zaměstnavatel. Tyto hodnoty fungují ve vztahu nadřazenosti a podřízenosti (Marková, 2020, s. 11).

Odpovědnost přebírá u závislé činnosti za včasné a správné daňové povinnosti zaměstnavatel. Zaměstnanec obdrží svou mzdu již po odečtení odvodu na zákonné pojištění a zálohy na dani (Vančurová; Láchová, 2018, s. 171).

Kučerová (2020, s. 3) upozorňuje, že závislá práce (činnost) musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, v pracovní době na určeném pracovišti nebo na jiném dohodnutém místě.

Příjem zaměstnance, tedy poplatníka může mít formu jak peněžní (mzda) tak nepeněžní (motorové vozidlo). Příjem zaměstnance je pravidelný či jednorázový, bez ohledu, zda na ně vzniká právní nárok nebo příjem plyne zaměstnanci či jiné osobě, na kterou přešlo příslušné právo například manželka nebo manžel (Vančurová, 2018, s. 71).

3.1 Vymezení příjmů ze závislé činnosti

Mezi příjmy ze závislé činnosti řadíme podle § 6 odst. 1:

- a. plnění v podobě
 - příjmu ze současného nebo z dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v kterém je poplatník v právním vztahu podle zákoníku práce,
 - funkčního požitku,
- b. příjmy za práci
 - člena družstva,
 - společníka společnosti s ručením omezeným,
 - komanditisty komanditní společnosti,

- c. odměny
 - člena orgánu právnické osoby,
 - likvidátora,
- d. příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo minulým výkonem činnosti.

(Marková, 2020, s. 11)

3.1.1 Funkční požitky

Význam funkčních požitků spočívá v odměňování za určitý výkon funkce například u poslanců, členů vlády, spolicích nebo pokladníka spolku apod. (Vančurová, Láchová, 2018, s. 172). Marková (2020, s. 13) uvádí výjimku ohledně funkčních požitků a to „s výjimkou platu náležejícího prezidentu republiky a náhrad spojených s výkonem jako funkce.“

3.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně

Ne všechny příjmy, které zaměstnanec od svého zaměstnavatele obdrží v rámci zaměstnání, podléhají zdanění a tyto příjmy jsou vymezeny v § 6 odst. 7 ZDP.

Mezi příjmy, které nejsou předmětem daně, řadíme podle Dvořákové a kolektivu (2017, s. 74) například náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem činnosti do výše stanovené nebo umožněné zákoníkem práce, dále hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, mycích a dezinfekčních prostředků, hodnota poskytovaných stejnokrojů s příspěvkem na jejich udržování apod., nebo náhrady za opotřebení vlastního náradí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce.

3.3 Příjmy od daně osvobozené

Příjmy osvobozené od daně ze závislé činnosti podle § 6 odst. 9, kromě také příjmů osvobozených podle § 4. Vančurová a Láchová (2018, s. 174) se zmiňují o těchto příjmech jako o příjmech, které „plní stimulační funkci.“

Marková (2020, s. 11) uvádí příjmy, které jsou od daně osvobozeny a mezi tyto příjmy patří například nepeněžní plnění na odborný rozvoj zaměstnanců související s předmětem činnosti zaměstnavatele, hodnotu stravování poskytovaného jako nepeněžní příjem,

hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných jako nepeněžní plnění ke spotřebě na pracovišti, příspěvek na kulturní nebo sportovní akce anebo platbu zaměstnavatele v celkovém úhrnu 50 000 Kč ročně jako příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem.

3.4 Dílčí základ daně a zákonné pojištění

Dvořáková a kolektiv (2017, s. 78) hovoří o základu daně jako o příjmu, který je zvýšen o částku, která odpovídá pojistnému na sociální zabezpečení, pojistnému na veřejné zdravotní pojištění (zdravotní a sociální pojištění) a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, které odvádí zaměstnavatel. O tyto položky zjistíme tzv. superhrubou mzdu, která je základem daně.

U stanovení základu daně se neupravují příjmy dohod, pokud jsou do stanovených limitů, protože nepodléhají zákonnému pojistnému (Šubrt a kolektiv, 2019, s. 239).

Tab. 1 Výpočet měsíční zálohy na dani ze závislé činnosti (*vlastní zpracování podle Markové, 2020, s. 59*)

Název operace	Podle ustanovení ZDP
Souhrn hrubé mzdy (měsíční příjem)	§ 38 h odst. 1
+ Povinné pojistné zaměstnavatele 33,8 %	§ 38 h odst. 1 písm. b)
= Superhrubá mzda	§ 6 odst. 12
= Základ daně zaokrouhlený na stokoruny nahoru	§ 38 h odst. 2
* Sazba daně 15 %	§ 16
= Záloha na daň	
= Záloha na daň zaokrouhlená na Kč nahoru	
- slevy na dani	§ 35ba odst. 1 písm. a), c), d), e) a f)
= záloha na daň snížená o slevy na dani	§ 38 odst. 4
- měsíční daňové zvýhodnění na děti	
= Sražená záloha na daň nebo daňový bonus	

Tab. 2 Výpočet roční zúčtování záloh na daň ze závislé činnosti (*vlastní zpracování podle Markové, 2020, s. 59*)

Název operace	Podle ustanovení ZDP
Souhrn hrubé mzdy (měsíční příjem)	§ 38h odst. 1
+ Povinné pojistné zaměstnavatele 33,8 %	§ 38h odst. 1 písm. b)
= Superhrubá mzda	§ 6 odst. 12
= Základ daně zaokrouhlený na stokoruny dolů	§ 38h odst. 2
- Odčitatelné položky	§ 15
* Sazba daně 15 %	§ 16
= Záloha na daň	
= Záloha na daň zaokrouhlená na Kč nahoru	
- slevy na dani	§ 35ba
= záloha na daň snižená o slevy na dani	§ 38 odst. 4
- daňové zvýhodnění na děti	
= Sražená záloha na daň nebo daňový bonus	

Rozdíl mezi měsíčním a ročním zúčtováním zálohy je především v uplatněných slevách. V měsíční záloze na daň si nelze uplatnit slevu na manželku nebo vyživované dítě, protože neznáme v průběhu zdaňovacího období skutečnou výši těchto slev.

Sociální pojištění

Odvody pojistného z mezd (odměn) je povinen vykonávat zaměstnavatel, stejně tak vyplácet náhradu mzdy v době nemocenské zaměstnance. Sociální pojištění je upraveno zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Pojistné se zaokrouhuje na celé Kč nahoru. (Kučerová, 2020, s. 37)

Zdravotní pojištění

Upraveno zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a zákonem č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění. V určitých případech platí za poplatníky pojistného stát, a to v případech například studentů, ženy na mateřské dovolené apod. (Kučerová, 2020, s. 41, 42).

Tab. 3 Sazby sociální a zdravotního pojištění (*vlastní zpracování podle Kučerové, 2020, s. 39,41*)

2019	Sociální pojištění	Zdravotní pojištění	Celkem
Zaměstnanec	6,5 %	4,5 %	11 %
Zaměstnavatel	24,8 %	6,5 %	33,8 %

3.5 Pracovněprávní poměr

Při zaměstnání ať již pracovního poměru nebo dohod rozlišuje, zda poplatník podepsal prohlášení dle § 38h odst. 4 či ne. Prohlášení lze podepsat v jednom měsíci pouze u jednoho zaměstnavatele, nelze například slevu na poplatníka uplatňovat v jednom měsíci u dvou zaměstnavatelů (Mísařová; Otavová, 2020, s. 44).

3.5.1 Pracovní poměr

Vznik pracovního poměru je založený na pracovní smlouvě, která je ve vztahu dvoustranné ho právní jednání na straně zaměstnance a zaměstnavatele v písemné formě a musí obsahovat tři povinné náležitosti, a to druh práce, místo nebo místa výkonu práce a den nástupu do práce. Lze být také do funkce jmenován (Kučerová, 2020, s. 4)

Rozlišujeme pracovní poměr na dobu určitou a neurčitou. Platí obecné pravidlo, že doba trvání pracovního poměru na dobu určitou je nejdéle 3 roky s faktem prodloužení nebo opakování ode dne vzniku pracovního poměru na dobu určitou maximálně 2krát (Šubrt a kolektiv, 2019, s. 47).

Zkušební doba na rozdíl u dohod trvá ze zákona maximálně 3 měsíce a musí být sjednána písemně, v jiném případě by byla neplatná. Ve funkci vedoucího zaměstnance může být zkušební doba sjednaná až na 6 měsíců, ale musí platit, že pokud máme poměr na dobu určitou, tak zkušební doba nesmí přesáhnout polovinu délky trvání tohoto poměru (Šubrt a kolektiv, 2019, s. 49).

3.5.2 Dohoda o provedení práce

Dohodu o provedení práce upravuje § 75 a následující zákoníku práce. Specifické pro tuto dohodu je, že může být sjednána na jakoukoliv opakující se činnost nebo konkrétní úkol a stejně jako pracovní poměr, musí být sepsána písemně s povinnými náležitostmi. Písemná smlouva obsahuje konkrétní dobu (datum od – do) na kterou se dohoda vztahuje, pracovní úkol nebo práce, rozsah práce a výši odměny a podmínky jejího poskytování (Kučerová, 2020, s. 11).

Mísařová a Otavová (2018, s. 46) zmiňují, že rozsah práce podle zákona nesmí přesáhnout 300 hodin v kalendářním roce pro jednoho zaměstnavatele, i když má zaměstnanec u stejného zaměstnavatele více DPP počet odpracovaných hodin, musí splňovat v souhrnu 300 hodin.

3.5.3 Dohoda o pracovní činnosti

Dohoda o pracovní činnosti je uzavřena v souladu s ustanovením § 76 zákoníku práce. Písemná smlouva obsahuje stejně jako u DPP sjednanou práci, rozsah pracovní doby, konkrétní dobu, na kterou se uzavírá, výši odměny a podmínky jejího poskytování. Omezení se týká rozsahu pracovní doby, je možné vykonávat činnost pouze 20 hodin týdně. Ovšem, kolik hodin odpracujeme v průběhu kalendářního roku, není omezeno. Mezi lety 2012 až do roku 2018 se částka z původních 2 500 Kč zvýšila (Kučerová, 2020, s. 11).

Tab. 4 Příjmy nad limit, které podléhají odvodům DP a ZP u dohod konaných mimo pracovní poměr (*vlastní zpracování podle Mísařové a Otavové, 2018, s. 46*)

Druh pojištění	DPP	DPČ
Sociální pojištění	10 001 Kč	3 000 Kč
Zdravotní pojištění	10 001 Kč	3 000 Kč

3.6 Srážková daň a zálohová daň

Je to určitý způsob zdanění, od kterého se odvíjí, zda poplatník má u zaměstnavatele podepsané prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti či nikoliv. Posuzujeme, zda poplatník překročil v kalendářním měsíci limity u DPP a DPČ. Následující vysvětlení srážkové a zálohové daně spočívá v následujících podkapitolách.

3.6.1 Zálohová daň

Tuto daň aplikujeme ve dvou případech zdanění, a to v případě kdy poplatník podepsal prohlášení k dani, a chce si uplatňovat slevy, ale přitom nerozlišujeme typ dohody, ani zda překročil limity u DPP a DPČ, vždy to bude daň zálohová. V druhém případě usuzujeme, že poplatník nepodepsal prohlášení k dani, ale překročil v kalendářním měsíci limity u DPP a DPČ je nutno uplatnit zálohu na daň ve výši 15 % ze základu daně (Mísařová; Otavová, 2018, s. 45).

3.6.2 Srážková daň

Používá se v případě, kdy poplatník nepodepíše prohlášení k dani z příjmů fyzických osob. Znamená to, že si nemůže uplatit slevy na dani a jeho příjem z DPP nepřevýšil 10 000 Kč a DPČ 2 999 Kč v kalendářním měsíci. Daň je sražena zaměstnavatelem, který ji odvede správci daně. Výhoda nastává ve skutečnosti, kdy poplatník nemá velký základ daně a v ročním zúčtování k dani z příjmu (Mísařová; Otavová, 2018, s. 45).

4 PŘÍJMY ZE SAMOSTATNÉ ČINNOSTI

Hovoříme o druhém nejvýznamnějším druhu příjmů fyzických osob, hned po příjmech ze závislé činnosti. Tyto příjmy podléhají dani z příjmu fyzických osob podle § 7 ZDP a také sociálnímu pojištění (Vančurová; Láchová, 2018, s. 188).

Kučerová (2020, s. 3) definuje živnost podle § 2 živnostenského zákona jako „soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“

4.1 Vymezení příjmů ze samostatné činnosti

Taxativní výčet příjmů z podnikatelské i nepodnikatelské činnosti ustanovuje § 7 odst. 1. ZDP. Mezi tyto příjmy se podle Markové (2020, s. 13) řadí:

- a. příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b. příjem ze živnostenského podnikání,
- c. příjem z jiného podnikání neuvedeného v písmenech a. a b., ke kterému je potřeba živnostenské oprávnění,
 - „příjmy advokátů, daňových poradců, auditorů, lékařů apod.“ (Pelc; Pelech, 2016, s. 175)
- d. podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.

Na určité příjmy ze samostatné činnosti není potřeba mít zvláštní oprávnění. Podle Vančurové a Láchové (2018, s. 188) jsou to autorská práva neboli příjem z uměleckých děl, licence na patenty, příjmy z výkonu nezávislého povolání například architekti a dále také příjem z nájmu majetku zařazeného do obchodního majetku.

4.2 Dílčí základ daně

Základem daně poplatníka podle § 7 odst. 3 ZDP jsou příjmy snížené o prokazatelně vynaložené výdaje na zajištění, dosažení a udržení příjmů. Poplatník může uplatnit, jak paušální výdaje anebo pokud si vede daňovou evidenci, tak výdaje skutečné. Nelze ve zdaňovacím období kombinovat způsob uplatnění výdajů (Marková, 2020, s. 13).

4.2.1 Paušální výdaje

Pokud se poplatník rozhodne uplatňovat výdaje procentem (paušálem) nemusí vést daňovou evidenci, ale musí si podle § 7 odst. 8 uschovávat a vést evidenci o svých příjmech a pohledávkách. Podle daného druhu příjmu ze samostatné činnosti je přiřazen procentní výdaj, který lze uplatit (Marková, 2018, s. 16).

Pro zemědělskou činnost a z živnostenského podnikání, přesněji řemeslné činnosti lze uplatnit 80 % z příjmů, avšak nejvýše lze uplatnit 800 000 Kč. U ostatních živností je možné z dosažených příjmů odečíst 60 %, maximálně omezeno na 600 000 Kč. Způsob uplatnění výdajů musí být u všech příjmů jednotný (Mísařová; Otavová, 2018, s. 52).

Příjmy z jiné samostatné činnosti, vyjma příjmů autorů a podíly společníků, můžeme maximálně uplatnit 40 % z příjmů, nejvýše do částky 400 000 Kč a z příjmů z nájmu obchodního majetku 30 % avšak maximálně do výše 300 000 Kč. Paušální výdaje nelze uplatnit vždy, tento případ nastává v případě zdaňování společných příjmů a výdajů ze společnosti (Dvořáková a kolektiv, 2017, s. 94, 95).

4.2.2 Skutečné výdaje

Dle § 7 odst. 3 ZDP příjmy ze samostatné činnosti snížíme o výdaje, které jsou vynaložené na jejich dosažení, udržení a zajištění, lze aplikovat i výdaje skutečné. Rozdíl mezi skutečnými a paušálními výdaji vzniká v evidenci každého výdajového dokladu (účetka, faktura apod.) o který si můžeme snížit příjmy, abychom zjistili základ daně. Pro toto zjištění používáme § 23 až 33 ZDP (Marková, 2018, s. 16).

4.3 Hlavní a vedlejší činnost

V České republice dělíme osoby samostatně výdělečně činné podle výkonu jejich činnosti a to od 1. ledna 2004 na hlavní činnost a vedlejší činnost. Jsou charakteristické svou rozdílností pro účast na důchodovém pojištění a minimální výši ročního vyměřovacího základu. Jejich bližší specifika jsou:

4.3.1 Hlavní činnost

Za hlavní činnost podnikatele byla v letech 2011 až 2013 považována vždy, pokud se podnikatel účastnil dobrovolného nemocenského pojištění. V současné době je nemocenské pojištění ve výši stále dobrovolné (Ženíšková, 2018, s. 32-33).

Sociální pojištění

Osoby samostatně výdělečně činné provozující podnikání pouze jako hlavní činnost jsou povinně zúčastněné na sociálním pojištění vždy i za okolností nízkého příjmu anebo vnímají daňovou ztrátu. Vyměřovacím základem pro sociální pojištění je 50 % daňového základu, nesmí být nižší než minimální vyměřovací základ pro rok 2019 98 100 Kč. Minimální záloha pro rok 2019 je 2 388 Kč, maximální vyměřovací základ 1 569 552 Kč (Ženíšková, s. 47-50).

Zdravotní pojištění

Podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů má OSVČ povinnost oznámit příslušné zdravotní pojišťovně zahájení, popřípadě ukončení podnikání s lhůtou do osmi dnů od dané skutečnosti. Sazba zdravotního pojištění je ve výši 13,5 % a podnikatel je povinen odvádět pojistné neboli zálohy na zdravotní pojištění pro rok 2019 ve výši 2 208. Maximální vyměřovací základ byl od roku 2015 zrušen, avšak minimální vyměřovací základ, který u zdravotního pojištění figuruje, se vypočítá z poloviny průměrné měsíční mzdy pro rok 2019 v částce 16 350 Kč (Červinka, 2018, s. 33-34).

Tab. 5 Vyměřovací základy u SP a ZP hlavní činnost (*vlastní zpracování podle Podnikatel.cz; Zálohy na sociální a zdravotní pojištění pro rok 2019*)

2019	Minimální vyměřovací základ	Maximální vyměřovací základ	Sazba
Sociální pojištění	98 100 Kč	1 569 552 Kč	29,2 %
Zdravotní pojištění	16 349,50 Kč x měsíc	Zrušeno	13,5 %

4.3.2 Vedlejší činnost

Za vedlejší činnost je považována podle § 9 zákon č. 155/1995 Sb., zákon o důchodovém pojištění samostatně výdělečná činnost, která v kalendářním roce alespoň po část měsíce například vykonávala zaměstnání, invalidní důchod, mateřská dovolená, byla nezaopatřeným dítětem apod.

Sociální pojištění

Na sociálním pojištění je zúčastněna OSVČ pouze pokud základ daně z příjmů ze samostatné činnosti dosáhl rozhodné částky a ta činí 2,4násobek částky, která je

stanovena jako součin vyměřovacího základu. Minimální měsíční záloha byla pro rok 2019 stanovena 955 Kč a rozhodná částka pro vedlejší činnost 78 478 Kč (Ženíšková, 2018, s. 47-50).

Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění u vedlejší činnosti na rozdíl od hlavní činnosti nemá minimální vyměřovací základ a ani maximální vyměřovací základ. Částka, kterou poplatník odvádí je vypočtena ze skutečného vyměřovacího základu (Červinka, 2018, s. 97-98).

Tab. 6 Vyměřovací základy SP a ZP vedlejší činnost *(vlastní zpracování podle Podnikatel.cz; Zálohy na sociální a zdravotní pojištění pro rok 2019)*

2019	Minimální vyměřovací základ	Maximální vyměřovací základ	Sazba
Sociální pojištění	39 240 Kč	1 569 552 Kč	29, 2 %
Zdravotní pojištění	Dosažený příjem	Zrušeno	13,5 %

5 SROVNÁNÍ BENEFITŮ A RIZIK MEZI ZÁVISLOU A SAMOSTATNOU ČINNOSTÍ

V této kapitole shledáme objasnění základních výhod a nevýhod mezi závislou a samostatnou činností. Problematika se zabývá porovnání v základních činnostech, odvodech, podání daňového přiznání apod.

Závislá činnost

Podle Hanáčka (2017, s. XI.) jsou nabízené benefity zaměstnavatelem v různých formách plnění určitou motivací pro zaměstnance, která přispívá k pozitivnímu vztahu mezi nadřazenosti a podřízenosti. Mezi nabízené benefity patří například zdravotní benefity, benefity zaměřené na využití pracovního volna nebo platové a finanční benefity. U zaměstnance může vést dobře stimulovaná práce i ke spokojenému rodinnému životu, přichází do práce odpočatý, má lepší pracovní výkon a komunikace se zákazníkem probíhá pozitivněji.

Samostatná činnost

Záporem u samostatné činnosti může být pro určité živnostníky prokazování skutečných výdajů, kde musí vést daňovou evidenci. Kladný vztah si může poplatník vytvořit k výdajům, které jsou uplatňovány paušálně. Poplatníkům vyhovují z důvodu, že pokryjí všechny jeho výdaje (Vančurová; Láchová, 2018, s. 190-193).

Tab. 7 Sociální aspekty mezi zaměstnancem a živnostníkem (*vlastní zpracování podle Hospodářské komory ČR: Zaměstnanec vs. živnostník, 2015*)

Sociální aspekty	Zaměstnanec	Živnostník – OSVČ
Zvláštní právní ochrana	ANO, dle zákoníku práce	NE
Maximální délka pracovní doby	ANO, max. 12 hodin denně, 40 hodin týdně a povinně dodržovat přestávky	NE
Možnost rozvržení pracovní doby	NE, rozvrh stanoven zaměstnavatelem	ANO
Nadřizenost x podřízenost	ANO, zaměstnanec je podřízen zaměstnavateli	NE, podniká dle vlastního uvážení svým jménem
Benefity	Dle nabídky zaměstnavatele	NE
Nárok na ošetření nemocného člena rodiny	ANO, dávka ze státního rozpočtu na dobu 9 kalendářních dnů	NE
Zaměstnání mezi manželi	Nelze uzavřít pracovněprávní vztah mezi manželi	ANO, manželé mohou podnikat společně

Tabulka č. 7 znázorňuje základní rozdíly mezi zaměstnancem a živnostníkem. Na první pohled si lze všimnout výhody u živnostníka, kdy není omezen délkou své pracovní doby, nemusí dodržovat přestávky a na rozdíl od zaměstnance si svou pracovní dobu stanovuje on sám, ovšem dlouhodobé pracovní nasazení vede ke špatnému zdravotnímu stylu, tím pádem si může sám způsobit ublížení na zdraví. Na druhé straně velká stimulace zaměstnance formou benefitů může pro zaměstnaného výhodou.

Tab. 8 Odvodové aspekty zaměstnance a živnostníka (*vlastní zpracování podle Hospodářské komory ČR: Zaměstnanec vs. živnostník, 2015*)

Odvodové aspekty	Zaměstnanec	Živnostník – OSVČ
Daň z příjmu FO	15 % sazba ze superhrubé mzdy	15 % ze základu daně
Zdravotní pojištění	4,5 % z hrubé mzdy	13,5 % z vyměřovacího základu
Pojistné na sociální zabezpečení	6,5 % z hrubé mzdy	29,2 %
Uplatnění nákladů	NE, náklady na výkon nese zaměstnavatel	ANO, možnost volby paušálních nebo skutečných výdajů
Sleva na dani na poplatníka	ANO	ANO
Sleva na dani na dítě	ANO	ANO
Administrativní povinnosti	NE, daňové přiznání podává, pokud má i jiné příjmy kromě § 6	ANO

Tabulka č. 8 porovnává sazby částek, které musí jak zaměstnanec, tak živnostník ze svého příjmu odvést. Daň z příjmů fyzických osob je pro oboje strany stejná, rozchází se v odvodech za zdravotní pojištění a pojistném na sociálním zabezpečení. Výhoda u zaměstnance spočívá, že na konci zdaňovacího období s povinností vypracovat daňové přiznání nemá žádnou starost, pokud si ho nechce vypracovat sám, udělá to za něj zaměstnavatel. Živnostník odevzdává daňové přiznání, přehled o zdravotním pojištění, přehled o sociálním pojištění apod.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ ZE SAMOSTATNÉ A ZÁVISLÉ ČINNOSTI

Praktická část bakalářské práce vychází z údajů zahrnutých v teoretické části. Obsahem této práce je komparace neboli srovnání samostatné činnosti a závislé činnosti, přesněji osoby samostatně výdělečně činné a zaměstnance v pracovněprávním vztahu. Praktická část se dělí do tří částí, v nejobsáhlejší první části se zabývá srovnáním ročního daňového zatížení zaměstnance, který pracuje na hlavní pracovní poměr s podnikatelem v různých variantách uplatnění slev a nezdanitelných částech daně. V druhé části se zabývá komparací ročního daňového zatížení OSVČ na vedlejší činnost se zaměstnancem a ve třetí části praktické části je provedena analýza limitů pro odvody u dohod konaných mimo pracovní poměr.

V první kapitole je uveden vývoj daňového zatížení u zaměstnance a OSVČ od roku 2017–2019 není to hlavní náplní práce, ale ve srovnání odvodů, zvyšování minimální mzdy a úprav daňového zvýhodnění na vyživované děti se změna promítá.

6.1 Omezení poplatníků

Daňovým zatížením v této práci rozumíme odvod daně z příjmu fyzických osob a sociální pojistné, které zahrnuje veřejné zdravotní pojištění a příspěvek na sociální zabezpečení, které hradí zaměstnanec. Tato daňová zatížení za zaměstnance vypočte a odvede zaměstnavatel. U OSVČ, který na rozdíl od zaměstnance si musí daňovou zátěž vypočítat a odvést příslušným úřadům sám, se také daňovým zatížením rozumí odvod daně a sociálního pojistného. Zaměstnavatel počítá do své zátěže celkový odvod, tedy úhrn sociálního pojistného a daně z příjmů fyzických osob.

Příjem zaměstnance je hrubá mzda odvíjena vždy od minimální mzdy daného zdaňovacího období. Od hrubé mzdy je vždy sraženo pojistné, a pokud tak nastalo, tak i záloha na daň z příjmu. Hrubým příjmem je pro OSVČ celkový příjem za zdaňovací období před odečtením výdajů, pojistného a daně z příjmu fyzických osob.

OSVČ v této práci uplatňuje výdaje stanovené procentem z příjmů, skutečné výdaje nebyly využity z důvodu lepší orientace a přehlednost tabulek.

V modelových příkladech je využita základní sleva na poplatníka, sleva na studenta, daňové zvýhodnění na tři vyživované děti a uplatnění odčitatelných položek. Pokud

poplatníkovi po aplikaci daňového zvýhodnění nastane bonus, je znázorněn v záporné částce, a tedy snižuje poplatníkovi daňové zatížení. Poplatníci vždy v modelovaných příkladech využívají základní slevu na poplatníka.

Modelové příklady jsou sestaveny pro OSVČ mající příjmy pouze z § 7 ZDP a zaměstnanci mající příjmy pouze podle § 6 ZDP. Poplatníci z obou skupin příjmů nevykazují za zdaňovací období příjmy z § 8–10 ZDP.

U OSVČ vykonávající hlavní činnost je názorně zobrazen minimální vyměřovací základ pro sociální pojištění, a to pro rok 2019 ve výši 98 100 Kč, které neplatí pro zaměstnance. U zaměstnanců je příspěvek na sociální zabezpečení vypočítán z hrubého příjmu. Veřejné zdravotní pojištění je také limitováno minimálním vyměřovacím základem pro OSVČ, a to v částce 196 194 Kč pro zdaňovací období 2019. Maximální vyměřovací základ u příspěvku na sociální zabezpečení platí pro zaměstnance, zaměstnavatele i OSVČ pro rok 2019 ve výši 1 569 552 Kč. Veřejné zdravotní pojištění od 2015 zrušilo maximální vyměřovací základ.

V modelovaných příkladech není uvažováno o účasti na dobrovolném nemocenském pojištění. Usouzeno bylo na základě statistiky ČSSZ kdy k 31. 3 2020 bylo zaznamenáno 1 027 031 poplatníků vykonávajících živnost, z toho se dobrovolně účastní na nemocenském pojištění 96 290 živnostníků, tedy 9,4 %.

V první části práce u komparace ročního zúčtování je vypočítáno daňové zatížení vždy při minimální mzdě, která pro rok 2019 činila 13 350 Kč a také byla zohledněna průměrná mzda daná Českou správou sociálního zabezpečení ve výši 32 699 Kč.

Daňové zatížení tedy sociální pojištění a daň je zaokrouhleno podle platných předpisů určeným k těmto výpočtům. Zohledněny byly všechny slevy tak, aby bylo docíleno co nejnižší daňové zátěže.

6.2 Zaměstnanci

6.2.1 Pracovní poměr

U daňového zatížení zaměstnance začínáme vycházet z minimálního příjmu pro dané zdaňovací období (dvanáct po sobě jdoucích kalendářních měsíců) až po 5 590 mil. Kč. Minimálním příjmem rozumíme, minimální možnou odměnu za práci od zaměstnavatele.

Základem daně neboli superhrubou mzdou rozumíme hrubou mzdu zvýšenou o sociální pojistné placenou zaměstnavatelem, a to ve výši 33,8 % z hrubého příjmu. Dostáváme tedy superhrubou mzdu ve výši 133,8 % z které jsou odečteny případné nezdanitelné části základu daně. V této práci jimi jsou bezplatné darování krve a platby na penzijní připojištění. Po odečtení základ daně musíme zaokrouhlit na sto korun dolů, protože řešíme roční zúčtování daně z příjmu a z něj vypočteme pomocí 15 % sazby daň z příjmu. Pokud základ daně bude vyšší než čtyřiceti osminásobek průměrné mzdy, tedy ve výši než 1 569 552 Kč připočítáme k dani z příjmu solidární daň v sazbě 7 %. Tato částka se vypočítá z rozdílu mezi překročenou hrubou mzdou a čtyřiceti osminásobkem průměrné mzdy. Z této daně se odečtou případné slevy, a to sleva na poplatníka 24 840 Kč, sleva na manželku (manžela) ve stejné výši 24 840 Kč a sleva na studenta 2 020 Kč. Slevy se mohou uplatnit pouze do výše daně. Od daně po slevách se v pořadí odečítá daňové zvýhodnění na vyživované děti. V konečné fázi po odečtení daňového zvýhodnění zaměstnanci vznikne buď sleva na dani, nebo daňový bonus.

Dalším odvodem pro zaměstnance je sociální pojistné, které se vypočítá z hrubého příjmu. Maximální vyměřovací základ ve výši 48násobku průměrné mzdy, jak jsme řekli, platí také pro zaměstnance, a to ve výši 1 569 552 Kč pouze u sociálního zabezpečení, protože veřejné zdravotní pojištění hranici zrušilo. Pojistné na sociální zabezpečení zaměstnance je v sazbě 6,5 % a veřejné zdravotní pojištění 4,5 %.

Zaměstnavatel odvádí z hrubé mzdy zaměstnance sociální pojistné ve výši 24,8 % pro sociální zabezpečení a 13,5 % veřejné zdravotní pojištění. V bakalářské práci je zpracovaný model, kdy zaměstnanec má vyšší max. vyměřovací základ a v tom případě počítá a odvádí zaměstnanec sociální pojistné z max. vyměřovacího základu.

O daňovou povinnost nebo daňový bonus společně s odvody sociálního pojistného zaměstnance je snížena hrubá mzda, a tedy vypočtena čistá mzda.

U celkového zatížení zaměstnance vycházíme z daňového zatížení, kde je zahrnuta daňová povinnost nebo daňový bonus a sociální pojistné. U celkového zatížení počítáme daňové zatížení jak se zaměstnancem, tak i zaměstnavatelem. Sečteme sociální pojistné za zaměstnance, zaměstnavatele a daňové zatížení nebo bonus zaměstnance.

6.2.2 Dohody konané mimo pracovní poměr

Dohody konané mimo pracovní poměr a jejich dané omezení je vlivem hrubého příjmu a podepsaného prohlášení. Podle určitých skutečností se vypočítají odvody na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění. Udávaná hranice, od které zaměstnanec celkové odvody hradí u dohody o provedení práce je 10 001 Kč. Rozlišujeme, zda platíme i daň srážkovou nebo zálohovou, podle podepsaného prohlášení, které můžeme v jednom měsíci podepsat pouze u jednoho zaměstnavatele.

U dohody o pracovní činnosti je limit pro celkové odvody z hrubé mzdy od 3 000 Kč. Problematika je více probrána v kapitole 9.

6.3 OSVČ

V bakalářské práci jsou za dané zdaňovací období posuzovány stejné výše hrubého peněžního příjmu OSVČ jako u zaměstnance. Základem daně u OSVČ je příjem snížený o výdaje, a to skutečné výdaje nebo výdaje stanovené procentem tedy paušální výdaje. Paušální výdaje jsou stanoveny podle odvětví dané živnosti, ve kterém podniká. V této práci budeme uplatňovat výdaje stanovené procentem ve výši 60 %. Po odečtení procentních výdajů dostáváme základ daně, od kterého lze odečíst nezdanitelné části základu daně a až poté proběhne zaokrouhlení na stokoruny dolů, stejně jako u zaměstnance. Sazbu OSVČ uplatňuje stejnou jako zaměstnanec ve výši 15 % ze zaokrouhleného základu daně. Solidární daň se u OSVČ uplatňuje z čistého zisku neboli základu daně, zatímco u zaměstnance pouze z hrubého příjmu. Milionářskou daní se navýší rozdíl mezi příjmem sníženým o výdaje a 48násobkem průměrné mzdy, která za rok 2019 byla ve výši 1 559 552 Kč. Z celkové daně stejně jak u zaměstnance jsou odečteny příslušné slevy a daňové zvýhodnění na vyživované děti.

Pro výpočet sociálního pojistného u podnikatele je minimálně 50 % z dílčího základu daně ze samostatné činnosti. Sociální pojištění má sazbu 29,2 %, minimální vyměřovací základ pro rok 2019 je stanoven 98 100 Kč a zároveň maximální vyměřovací základ pro období 2019 1 569 552 Kč. Veřejné zdravotní pojištění na rozdíl od sociálního nemá maximální vyměřovací základ. Minimální základ činí 50 % částka dvanáctinásobku průměrné měsíční mzdy podle národního hospodářství v roce 2019 je to částka 196 194 Kč a sazba pro odvod veřejného zdravotního pojištění 13,5 % Všechny tyto skutečnosti jsou v práci zahrnuty.

Celkové odvody podnikatele vzniknou úhrnem odvodů sociálního pojistného a daně z příjmů. Míra daňového zatížení je podílem příjmů před odečtením výdajů a celkových odvodů.

7 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZÁTÍŽENÍ U SAMOSTATNÉ A ZÁVISLÉ ČINNOSTI

První část praktické části se zabývá srovnáním poplatníka majícího pouze příjmy ze závislé činnosti a poplatníka, který provozuje živnost a eviduje příjmy pouze ze samostatné činnosti. Sledujeme rozdíly v daňovém zatížení a odvodech na sociálním pojistném. Hrubé příjmy jsou u všech modelů, kromě komparace období, totožné. Srovnávání v modelových příkladech je poplatník bez dětí, poplatník uplatňující slevu na poplatníka a zároveň na manželku, poplatník uplatňující daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti a odčitatelné položky od základu daně a poplatník, který je student. Důvodem pro uplatnění pouze dvou vyživovaných dětí v práci bylo přiblížení reálné situace a vycházeno bylo podle ČSÚ, který uvádí 1,71 – 1,72 dítěte na jednu ženu za rok 2019.

Tyto typy modelových příkladů byly seskládány tak, aby co nejpřesněji odpovídaly skutečnému životu a tím se komparace stala důvěryhodnou. Hrubá mzda neboli příjem je sestavován od minimální mzdy 13 350 Kč za měsíc až do příjmu 465 900 Kč za měsíc. Takovéto příjmy v tomto rozmezí jsou vybrány pro zobrazení daňového zatížení pro poplatníka mající nízké příjmy, a tedy u OSVČ se počítá s minimálními vyměřovacími základy. A na druhé straně poplatníka, který musí vyčíslit daňové zatížení z maximálního vyměřovacího základu a popřípadě solidární daně.

Vypočtené modelované příklady jsou vždy za zdaňovací období, tedy roční zúčtování daně. Tabulky pro výpočet celkového daňového zatížení sledují zaměstnance, OSVČ a průběh výpočtu jejich daňové zátěže co se týče sociálního pojistného a daně z příjmu. Srovnává se vždy se stejným příjmem, proto je tabulka rozdělena do dvou částí. V první části tabulky s minimální hrubou mzdou a druhá část s odměnou, která se řadí mezi vyšší příjmy, protože je na ni uplatněn maximální vyměřovací základ a solidární daň.

Další výpočty, které jsou potřebné ke zjištění a komparaci daňového zatížení mezi poplatníky jsou obsaženy v přílohách.

Hlavní cíl u těchto modelovaných příkladů spočívá ve výpočtu odvodů, kterým jsou odvody za zaměstnance a zaměstnavatele, které obsahují odvody za veřejné zdravotní pojištění a odvody sociálního pojištění, odvody daně z příjmu fyzických osob. Následně po výpočtu srovnat daňové zatížení u pracovníka a OSVČ.

7.1 Poplatník pouze uplatňující slevu na poplatníka

První modelovaný příklad uvádí komparaci zaměstnance pracujícího na hlavní pracovní poměr a OSVČ vykonávající hlavní činnost, kteří neuplatňují žádnou slevu kromě slevy na poplatníka, odčitatelné položky od základu daně a neuplatňuje ani daňové zvýhodnění na vyživované děti. U osoby samostatně výdělečně činné je uplatňován 60 % výdaje, které lze uplatnit maximálně do výše 600 000 Kč. Výpočty dalších příjmů jsou vloženy do přílohy č. 1.

Tab. 9 Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující pouze slevu na poplatníka (*vlastní zpracování*)

Poplatník	Zaměstnanec	OSVČ	Zaměstnanec	OSVČ
hrubý měsíční příjem	13 350 Kč	13 350 Kč	390 000 Kč	390 000 Kč
hrubý roční příjem	160 200 Kč	160 200 Kč	4 680 000 Kč	4 680 000 Kč
paušální výdaje 60 %		96 120 Kč		600 000 Kč
základ daně	214 300 Kč	64 000 Kč	6 261 840 Kč	4 080 000 Kč
daň 15 %	32 145 Kč	9 600 Kč	939 270 Kč	612 000 Kč
solidární daň 7 %			217 731 Kč	175 731 Kč
daň celkem	32 145 Kč	9 600 Kč	1 157 001 Kč	787 731 Kč
slevy	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
daň po slevách	7 305 Kč	0 Kč	1 132 161 Kč	762 891 Kč
SP	10 413 Kč	28 645 Kč	102 021 Kč	458 309 Kč
ZP	7 209 Kč	26 486 Kč	210 600 Kč	275 400 Kč
celkové odvody	24 927 Kč	55 131 Kč	1 444 782 Kč	1 496 601 Kč

V tabulce č. 9 je vypočítáno daňové zatížení poplatníka, který si neuplatňuje žádné slevy ani daňové zvýhodnění, kromě základní slevy na poplatníka, která činí 24 840 Kč za rok. Roční příjem zaměstnance i OSVČ je 160 200 Kč, který vychází z minimální měsíční mzdy a 4,680 mil. Kč. Hned první rozdíl při výpočtu nastává v sestavení základu daně, zatímco u zaměstnance se základ daně neboli superhrubá mzda vypočítá ze sazby sociálního pojistného za zaměstnance, které hradí zaměstnavatel 33,8 % a ročního příjmu. U OSVČ je základ daně příjmy, od kterých jsou odečtené výdaje. U srovnání základu daně mezi zaměstnancem a OSVČ je základ daně u zaměstnance dvojnásobný než u OSVČ a to o 150 300 Kč, to je také důvodem výsledku jejich konečné daně. Zaměstnanci vznikla záloha na dani v částce 7 305 Kč, protože sleva na dani nebyla dostatečná na pokrytí daně, zatímco OSVČ má daň nulovou. U OSVČ je pojistné vypočteno z minimálního vyměřovacího základu, protože 50 % ze základu daně nesplňuje podmínku pro uplatnění

skutečného vyměřovacího základu. OSVČ odvedl celkem na pojistném 55 131 Kč, které je více než třikrát vyšší než pojistné u zaměstnance. Důvod spočívá v tom, že zaměstnanec odvádí sociální pojistné z hrubé mzdy. Celkové odvody má nižší zaměstnanec v částce 24 927 Kč, i když mu vychází daňová záloha, jeho odvody na sociálním pojistném jsou nižší než u OSVČ, který má celkové odvody dva krát vyšší než zaměstnanec. V přepočtu na procenta celkové odvody OSVČ činí 34,4 % a zaměstnance a jeho minimálních příjmů jsou celkové odvody 15,6 %, celkový rozdíl daňového zatížení je 18,8 %.

V případě zcela vyššího příjmu od 390 tis. Kč, který překračuje čtyřiceti osminásobek průměrné mzdy, musí být navíc připočítána solidární daň neboli daň milionářská v sazbě 7 %. U OSVČ se nebere v úvahu pro ověření uplatnění solidární daně celkový příjem, ale základ daně, tedy příjmy snížené o výdaje. Vypočítá se rozdíl mezi základem daně a čtyřiceti osminásobkem tedy u OSVČ 2 510 448 Kč a z toho vezmeme 7 % jako solidární daň výsledkem je 175 731 Kč. Dále platí omezení u paušálních výdajů 60 % nelze tedy odečíst částku 2,808 mil. Kč, ale pouze maximální částku 600 tis. Kč. Základ daně je opět u zaměstnance vyšší a to o 2,1 mil. Kč. Odvod daně z příjmu je u zaměstnance opět vyšší, tak jak u minimální mzdy a tvoří u zaměstnance 24,2 %. Sociální pojištění je v obou případech vyměřeno z maximálního vyměřovacího základu 1 569 552 Kč, ale nižší odvod sociálního pojištění u zaměstnance je z důvodu sazby 4,5 % jelikož OSVČ má sazbu 13,5 %. Celkové odvody jsou opět vyšší u OSVČ a to o 51 819 Kč.

Tab. 10 Komparace příjmů zaměstnance s a bez daňového zvýhodnění (*vlastní zpracování*)

MODEL A				MODEL B			
	SP (6,5 %)	ZP (4,5 %)	Záloha na daň / daňový bonus		SP (6,5 %)	ZP (4,5 %)	Záloha na daň / daňový bonus
1	10 413 Kč	7 209 Kč	7 305 Kč	1	10 413 Kč	7 209 Kč	-34 608 Kč
2	13 252 Kč	9 175 Kč	16 065 Kč	2	13 252 Kč	9 175 Kč	-34 608 Kč
3	18 619 Kč	12 890 Kč	32 640 Kč	3	18 619 Kč	12 890 Kč	-26 808 Kč
4	25 505 Kč	17 657 Kč	53 910 Kč	4	25 505 Kč	17 657 Kč	-5 538 Kč
5	40 763 Kč	28 220 Kč	101 010 Kč	5	40 763 Kč	28 220 Kč	41 562 Kč
6	59 615 Kč	41 272 Kč	159 225 Kč	6	59 615 Kč	41 272 Kč	99 777 Kč
7	85 800 Kč	59 400 Kč	240 075 Kč	7	85 800 Kč	59 400 Kč	180 627 Kč
8	102 021 Kč	128 509 Kč	638 345 Kč	8	102 021 Kč	128 509 Kč	578 897 Kč
9	102 021 Kč	210 600 Kč	1 132 161 Kč	9	102 021 Kč	210 600 Kč	1 072 713 Kč
10	102 021 Kč	251 590 Kč	1 378 744 Kč	10	102 021 Kč	251 590 Kč	1 319 296 Kč

Tabulka č. 10 řeší srovnání zaměstnance s a bez daňového zvýhodnění na vyživované děti. V modelu A je uplatněna pouze sleva na poplatníka, zatímco v modelu B je uplatněna sleva na poplatníka, sleva na manželku a daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti. Poplatník odvádí při totožném hrubém příjmu stejné sociální pojistné v obou modelech. Daňový bonus, který lze nejvýše uplatnit do částky 60 300 Kč vzniká zaměstnanci pouze uplatňující vyživované děti, a to do limitu. V modelu A poplatníkovi vzniká daňové zatížení v rámci sociálního pojistného i daně z příjmů. V obou případech je aplikován od příjmu č. 8 maximální vyměřovací základ pro sociální pojištění z hrubé mzdy zaměstnance.

Tab. 11 Rozdíl na daňovém zatížení poplatníka s a bez daňového zvýhodnění (*vlastní zpracování*)

	Model A	Model B	Rozdíl na daňovém zatížení
1	15,6 %	-10,6 %	26,2 %
2	18,9 %	-6,0 %	24,9 %
3	22,4 %	1,6 %	20,8 %
4	24,7 %	9,6 %	15,2 %
5	27,1 %	17,6 %	9,5 %
6	28,4 %	21,9 %	6,5 %
7	29,2 %	24,7 %	4,5 %
8	30,4 %	28,3 %	2,1 %
9	30,9 %	29,6 %	1,3 %
10	31,0 %	29,9 %	1,1 %

Tabulka č. 11 navazuje na tabulku č. 10 a ukazuje nám celkový rozdíl na modelovaném poplatníkovi, který si uplatnil slevu na manželku, vyživované děti a poplatník který ne. Nejvyšší rozdíl vzniká u minimálních částek hrubého ročního příjmu č. 1 a to o 26,2 %. Záporné částky nás upozorňují na celkové odvody, kde byl daňový bonus. Na první pohled je jasné, že nižší daňové zatížení nastává u modelu B, ale musíme myslet, že poplatník uplatňuje i slevu na manželku, která musí mít příjmy pouze do 68 000 Kč za zdaňovací období a při minimální mzdě 13 350 Kč musí hospodařit velmi striktně.

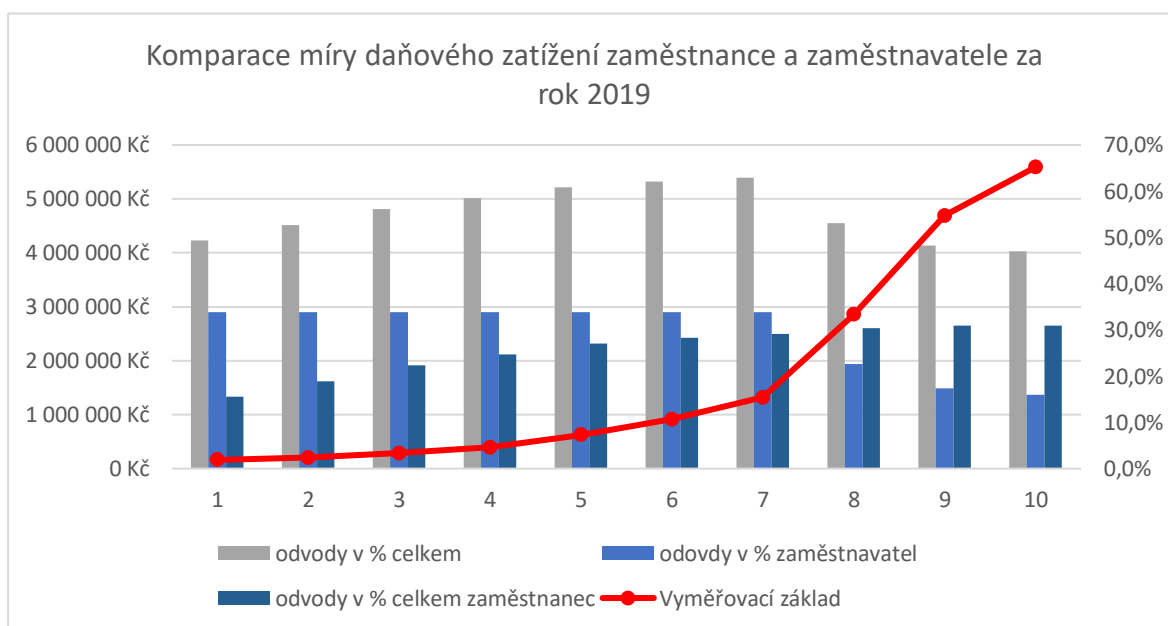
Tabulkou č. 12 přibližujeme problematiku srovnání mezi obdobími 2017 a 2019, jelikož ve zdaňovacím období 2017 byla hrubá minimální mzda 11 000 Kč, od které se odvíjejí další příjmy a také nižší částky pro uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované dítě a darování krve. Daňové zvýhodnění v roce 2017 na první dítě činilo 13 404 Kč a druhé

19 404 Kč. Rozdíl ve sledovaných obdobích ohledně daňového zvýhodnění činí o 1 800 Kč více pro rok 2019. Hrubá mzda se zvýšila o 21,35 %, ale záloha na daň se zvýšila o 434,9%

Tab. 12 Tabulka 13 Komparace mezi obdobím 2017 a 2019 příjmu ze závislé činnosti uplatňující pouze slevu na poplatníka (*vlastní zpracování*)

2017				2019			
	SP (6,5 %)	ZP (4,5 %)	Záloha na daň/ daňový bonus		SP (6,5 %)	ZP (4,5 %)	Záloha na daň/ daňový bonus
1	8 580 Kč	5 940 Kč	1 680 Kč	1	10 413 Kč	7 209 Kč	7 305 Kč
2	11 599 Kč	8 030 Kč	11 025 Kč	2	13 252 Kč	9 175 Kč	16 065 Kč
3	22 021 Kč	15 245 Kč	43 245 Kč	3	18 619 Kč	12 890 Kč	32 640 Kč
4	27 604 Kč	19 111 Kč	60 510 Kč	4	25 505 Kč	17 657 Kč	53 910 Kč
5	34 523 Kč	23 900 Kč	81 915 Kč	5	40 763 Kč	28 220 Kč	101 010 Kč
6	41 679 Kč	28 855 Kč	104 040 Kč	6	59 615 Kč	41 272 Kč	159 225 Kč
7	74 566 Kč	51 623 Kč	205 740 Kč	7	85 800 Kč	59 400 Kč	240 075 Kč
8	88 084 Kč	76 135 Kč	323 788 Kč	8	102 021 Kč	128 509 Kč	638 345 Kč
9	88 084 Kč	116 100 Kč	564 471 Kč	9	102 021 Kč	210 962 Kč	1 134 329 Kč
10	88 084 Kč	200 318 Kč	1 071 648 Kč	10	102 021 Kč	251 590 Kč	1 378 744 Kč

Graf č. 1 porovnává procentuální daňové zatížení u zaměstnance a zaměstnavatele, při uplatnění pouze slevy na poplatníka v roce 2019.

Obrázek 1 Komparace daňového zatížení zaměstnance a zaměstnavatele za rok 2019 (*vlastní zpracování*)

V grafu lze vyčíst, že od příjmu č. 8 má vyšší odvody zaměstnanec než zaměstnavatel. V odvodu zaměstnavatele je zahrnuto pouze sociální pojištění v sazbě 29,2 % a veřejné zdravotní pojištění v sazbě 13,5 %. Zatímco zaměstnancův odvod zahrnuje jak sociální pojistné, tak daňovou povinnost. Od příjmu č. 8 do příjmu č. 10 zaměstnanec dosahuje příjmu, který přesahuje limit čtyřiceti osminásobku průměrné hrubé mzdy tedy 1 569 552 Kč a musí odvést navíc solidární daň z rozdílu mezi příjmem a danou roční průměrnou mzdou. Od příjmu č. 8 zaměstnanec i zaměstnavatel odvádí sociální pojištění z maximálního vyměřovacího základu. Proto zaměstnanec odvádí více než zaměstnavatel.

Tab. 14 Komparace daňového zatížení u zaměstnance a OSVČ (*vlastní zpracování*)

	Příjem	Zaměstnanec		OSVČ		Nižší daňové zatížení má:	Rozdíl v %
1	160 200 Kč	24 927 Kč	15,6 %	55 131 Kč	34,4 %	Zaměstnanec	-18,9 %
2	203 880 Kč	38 492 Kč	18,9 %	55 131 Kč	27,0 %	Zaměstnanec	-8,2 %
3	286 440 Kč	64 148 Kč	22,4 %	55 131 Kč	19,2 %	OSVČ	3,1 %
4	392 388 Kč	97 073 Kč	24,7 %	55 761 Kč	13,1 %	OSVČ	11,6 %
5	627 120 Kč	169 993 Kč	27,1 %	75 890 Kč	12,1 %	OSVČ	15,0 %
6	917 160 Kč	260 113 Kč	28,4 %	110 228 Kč	12,0 %	OSVČ	16,3 %
7	1 320 000 Kč	385 275 Kč	29,2 %	167 088 Kč	17,9 %	OSVČ	11,2 %
8	2 855 760 Kč	868 875 Kč	30,4 %	843 154 Kč	29,5 %	OSVČ	0,9 %
9	4 680 000 Kč	1 444 782 Kč	30,9 %	1 496 601 Kč	32,0 %	Zaměstnanec	-1,1 %
10	5 590 896 Kč	1 732 355 Kč	31,0 %	1 758 469 Kč	31,5 %	Zaměstnanec	-0,5 %

Tabulka č. 13 zobrazuje celkovou částku odvodů, která zahrnuje sociální pojistné a daň z příjmů fyzických osob. V tabulce je také vyobrazeno celkové zatížení fyzických osob při stejných hrubých příjmech od minima 160 200 Kč až po 5 590 896 Kč. Detailní výpočty jsou vloženy do přílohy č. 1.

Na první pohled v tabulce převládá nižší daňové zatížení u OSVČ, a to v šesti případech z deseti. U nejnižších příjmů a také nejvyšších příjmů převládá lepší daňové zatížení u zaměstnance, protože zaměstnanec není limitován u sociálního pojistného minimálním vyměřovacím základem. Minimální vyměřovací základ u sociálního pojištění v částce 98 100 Kč je u OSVČ zasaženo celkem ve 4 případech z 10, zatímco minimální vyměřovací základ u zdravotního pojištění ve výši 196 194 Kč je aplikován celkem v 7 případech z 10. Maximální vyměřovací základ u veřejného nemocenského pojištění není vymezen. Maximální vyměřovací základ u sociálního pojištění se dotýká celkem

případů z 10. U zaměstnanců je maximálním vyměřovacím základem ze sociálního pojištění ovlivněno od 7. příjmu nahoru.

Milionářská daň působí od 8. příjmu jak u OSVČ, tak i zaměstnance. Nejvyšší rozdíl daňového zatížení mezi zaměstnancem a OSVČ je v příjmu č. 1 z důvodu odvodu zdravotního a sociálního pojištění z minimálního vyměřovacího základu u OSVČ, které na rozdíl zaměstnavatel odvádí ze svého hrubého příjmu. Celkem je rozdíl tohoto zatížení o 18,9 %. V případě, kdy je nižší daňové zatížení u OSVČ se rozdíl pohybuje od 11,2 % - 16,3 %.

7.2 Poplatník uplatňující slevu na manželku a dvě vyživované děti

Druhý modelový příklad zobrazuje problematiku daňového zatížení poplatníka, který uplatňuje slevy na poplatníka, manželku a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti. Srovnáním podléhá poplatník, který má zaměstnání na hlavní pracovní poměr a OSVČ, který podniká na hlavní činnost a uplatňuje 60 % výdaje, protože se řadí do řemeslného odvětví. Výdaje u OSVČ mohou být uplatněny maximálně do výše 600 000 Kč. Modelový příklad je nastíněn reálné situaci kdy jeden z rodičů (manželů, manželů v registrovaném partnerství) využívá slevy na manželku (manžela), protože je na rodičovské dovolené a příjem nepřesahuje 68 tis. Kč, a také uplatňuje daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti. Tabulka č. 14 promítá průběh výpočtu daňového zatížení pro oba poplatníky při minimální hrubé mzdě 13 350 Kč a 390 000 Kč. Celý výpočet poplatníka uplatňující si slevu na manželku a daňové zvýhodnění na děti je vložen do přílohy č. 2.

Tab. 15 Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující pouze slevu na poplatníka, manželku a zvýhodnění na děti (*vlastní zpracování*)

Poplatník	Zaměstnanec	OSVČ	Zaměstnanec	OSVČ
hrubý měsíční příjem	13 350 Kč	13 350 Kč	390 000 Kč	390 000 Kč
hrubý roční příjem	160 200 Kč	160 200 Kč	4 680 000 Kč	4 680 000 Kč
paušální výdaje 60 %		96 120 Kč		600 000 Kč
základ daně	214 300 Kč	64 000 Kč	6 261 840 Kč	4 080 000 Kč
daň 15 %	32 145 Kč	9 600 Kč	939 270 Kč	612 000 Kč
solidární daň 7 %			217 731 Kč	175 731 Kč
daň celkem	32 145 Kč	9 600 Kč	1 157 001 Kč	787 731 Kč
slevy				
- poplatník	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
- manželka	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
daň po slevách	0 Kč	0 Kč	1 107 321 Kč	738 051 Kč
daňové zvýhodnění				
1. dítě	15 204 Kč	15 204 Kč	15 204 Kč	15 204 Kč
2. dítě	19 404 Kč	19 404 Kč	19 404 Kč	19 404 Kč
záloha na daň/ daňový bonus	-34 608 Kč	-34 608 Kč	1 072 713 Kč	703 443 Kč
SP	10 413 Kč	28 645 Kč	102 021 Kč	458 309 Kč
ZP	7 209 Kč	26 486 Kč	210 600 Kč	275 400 Kč
celkové odvody	-16 986 Kč	20 523 Kč	1 385 334 Kč	1 437 153 Kč

Stejně jak v prvním modelovém příkladu se zaměstnanec liší od OSVČ sestrojením základu daně. Hned je patrné, že základ daně se od sebe liší, a to při minimální mzdě o 150 300 Kč, ale i když daň máme u zaměstnance poměrně vyšší po uplatnění slev na manželku ve výši 24 840 Kč a poplatníka 24 840 Kč je přesto daň po slevách nulová. Po uplatnění slev přichází na řadu daňové zvýhodnění na vyživované děti. Pro první dítě je uplatněna částka 15 204 Kč, druhé dítě 19 404 Kč a v úhrnu celkem 34 608 Kč. Oba poplatníci při minimální hrubé mzdě mají daňový bonus, který je výši daňového zvýhodnění. Sociální pojistné u zaměstnance je vypočteno z hrubé mzdy, zatímco OSVČ neodsál hranice minimálního vyměřovacího základu v částce 98 100 tis, z toho důvodu nesmí odvádět sociální pojištění ze skutečného vyměřovacího základu, který činí 80 100 Kč, a proto platí o 2,75krát vyšší odvod než zaměstnanec. Veřejné zdravotní pojištění OSVČ stejně jak u sociálního pojištění platí z minimálního vyměřovacího základu 196 194 Kč v sazbě 13,5 % a i u tohoto odvodu OSVČ odvádí vyšší částku, a to přesně o 3,7násobek odvodu zaměstnance. Tedy důvodem proč má OSVČ vyšší daňové zatížení v tomto případě jsou odvody sociálního pojistného z minimálních vyměřovacích základů, protože daňový bonus nepokryje částku na odvodech sociálního

pojistného. V případě zaměstnance, který má daňový bonus a nemá tak vysoké odvody na sociálním pojištění není daňově zatížen a budou mu vyplaceny peníze, proto je částka uvedena v záporné hodnotě a také celkové odvody u zaměstnance jsou uvedeny v záporné procentní hodnotě -10,6 %. OSVČ na celkových odvodech při minimálním příjmu projevuje hodnotou 12,8 %, od zaměstnance je to rozdíl o 23,4 %.

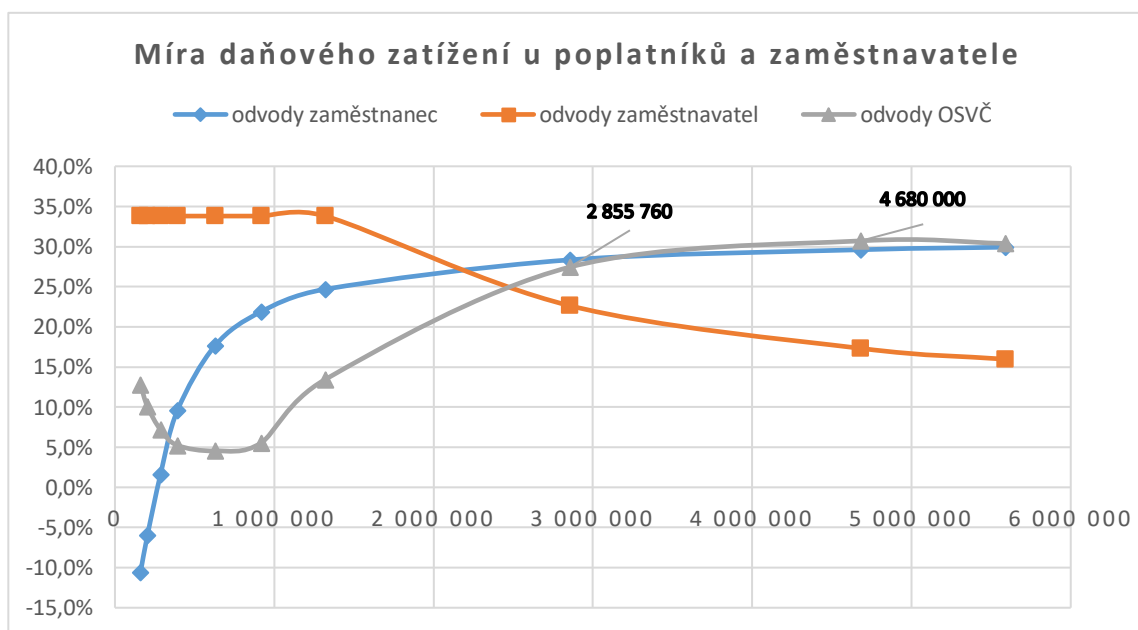
Ve srovnání s vyšším hrubým příjmem v částce 390 tis. Kč měsíčně na první pohled vidíme opět vyšší základ daně u zaměstnance. V tomto případě musíme uplatnit solidární daň ve výši 7 %, která u zaměstnance činí 217 731 Kč a OSVČ 175 731 Kč. Vyšší solidární daň u zaměstnance zapříčinila skutečnost, že u OSVČ se solidární daň počítá z rozdílu příjmů, které jsou sniženy o výdaje a roční průměrné mzdy. Po odečtení slevy na poplatníka a manželky je daň po slevách u OSVČ o 1,5krát nižší oproti zaměstnanci. Daň z příjmů platí zaměstnanec i OSVČ. Přitom daň z příjmů tvoří u zaměstnance 77,4 % z jeho celkových odvodů a na rozdíl u OSVČ u kterého částka daně z příjmů tvoří 48,9 % z jeho celkových příjmů. Má vyšší daňovou zátěž OSVČ z důvodu odvodu sociálního pojištění z maximálního vyměřovacího základu odvádí o 356 288 Kč více než zaměstnanec se stejným hrubým příjmem. Zaměstnanec odvádí sociální pojištění procentuálně 12,6 % z celkových odvodů, ale OSVČ odvádí o 4,4násobek více, v procentních hodnotách odvádí 42 % ze svých celkových odvodů.

Tab. 16 Komparace daňového zatížení poplatníka se slevou na manželku a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti (*vlastní zpracování*)

	Příjem	Zaměstnanec		OSVČ		Nižší daňové zatížení má:	Rozdíl v %
1	160 200 Kč	-16 986 Kč	-10,6 %	20 523 Kč	12,8 %	Zaměstnanec	-23,4 %
2	203 880 Kč	-12 181 Kč	-6,0 %	20 523 Kč	10,1 %	Zaměstnanec	-16,0 %
3	286 440 Kč	4 700 Kč	1,6 %	20 523 Kč	7,2 %	Zaměstnanec	-5,5 %
4	392 388 Kč	37 625 Kč	9,6 %	20 523 Kč	5,2 %	OSVČ	4,4 %
5	627 120 Kč	110 545 Kč	17,6 %	28 502 Kč	4,5 %	OSVČ	13,1 %
6	917 160 Kč	200 665 Kč	21,9 %	50 780 Kč	5,5 %	OSVČ	16,3 %
7	1 320 000 Kč	325 827 Kč	24,7 %	177 432 Kč	13,4 %	OSVČ	11,2 %
8	2 855 760 Kč	809 427 Kč	28,3 %	783 706 Kč	27,4 %	OSVČ	0,9 %
9	4 680 000 Kč	1 385 334 Kč	29,6 %	1 437 153 Kč	30,7 %	Zaměstnanec	-1,1 %
10	5 590 896 Kč	1 672 907 Kč	29,9 %	1 699 021 Kč	30,4 %	Zaměstnanec	-0,5 %

Tabulka č. 15 řeší vypočtené celkové částky odvodů, ve kterých je zahrnuto sociální pojištění s daní z příjmu fyzických osob a také míru zatížení srovnávaných poplatníků při stejných 10 příjmech od minimálního hrubého příjmu až po nejvyšší hrubý příjem.

Detailní výpočty jsou uvedeny v příloze č. 2. V tabulce jsou příjmy, na které je aplikován minimální i maximální vyměřovací základ, dále také solidární daň. Ve srovnání s tabulkou č. 14 vidíme, že zaměstnanec už není natolik daňově zatížen a v minimálních příjmech se dostává i do záporných hodnot. Pokles vnímáme také u OSVČ, ale ten je stále v minimálních částkách daňově zatížen, vůči minimálním vyměřovacím základům u sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění, kterým není zaměstnanec vystaven. Od příjmu č. 8 jsou oba vystaveni solidární dani. V případě, kdy má OSVČ nižší daňové zatížení, než zaměstnanec se uplatňuje odvod na sociální zabezpečení ze skutečného vyměřovacího základu od příjmu č. 5 až po příjem č. 8. U veřejného zdravotního pojištění je skutečný vyměřovací základ uplatněn od příjmu č. 7 až 10, protože nemá maximální vyměřovací základ. Zaměstnanec v příjmu č. 7 vyměruje své sociální pojištění z maximálního vyměřovacího základu a odvede částku 102 021 Kč, ale částka u OSVČ činí 329 341 Kč, protože vyměruje ze skutečného základu. Rozdíl, o který OSVČ zaplatí více je celkem 227 320 Kč, tedy o 2,2krát více než zaměstnanec. Ale řešením, proč je méně zatížen na celkových odvodech, je z důvodu, že jeho daňová povinnost, kterou má o 7,6krát nižší než zaměstnanec, protože odvádí daň ze superhrubé mzdy.

Obrázek 2 Míra daňového zatížení poplatníků a zaměstnavatele, uplatňující slevu na manželku a dvě vyživované děti (*vlastní zpracování*)

Graf ukazuje daňové zatížení u zaměstnance, zaměstnavatele a OSVČ. Míra zatížení v tomto modelovaném příkladu není stejná. Zvýrazněné částky se nejvíce přibližují totožné míře zadlužení, a to při odvodu OSVČ a zaměstnance při částce 2 855 760 Kč v míře

28,3 % u zaměstnance a 27,4 % u OSVČ. Déle také v míře 29,6 % u zaměstnance a 30,7 % u OSVČ při částce 4 680 000 Kč. Nejnižší míra zadlužení u zaměstnance je -10,6 %.

7.3 Poplatník uplatňující slevu na manželku, daňové zvýhodnění na dvě děti a odčitatelné položky od základu daně

Třetí modelový příklad zobrazuje nejkomplicovanější situaci v této práci. Poplatník využívá slevu na poplatníka, manželku (manžela), daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti, a především odčitatelné položky od základu daně.

V průběhu zdaňovacího období byl poplatník 2x bezplatně darovat krev, platil si soukromé životní pojištění, od kterého může využít pouze maximální částku 24 000 Kč, přestože skutečně zaplatil v úhrnu 32 000 Kč. Dále v příkladu uplatňuje zaplacené úroky na hypotečním úvěru, který má na bytové potřeby ve výši 12 000 Kč.

Poplatník uplatňuje výdaje stanovené paušální výdaje ve výši 60 %, nejvýše za zdaňovací období lze uplatnit 600 000 Kč. Tabulka č. 16 blíže specifikuje výpočet ročního daňového zatížení poplatníka mající hrubý minimální příjem 13 350 Kč měsíčně a 390 000 Kč měsíčně.

Tab. 17 Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující slevu na poplatníka, manželku, zvýhodnění na děti a odečitatelné položky od základu daně (*vlastní zpracování*)

Poplatník	Zaměstnanec	OSVČ	Zaměstnanec	OSVČ
hrubý měsíční příjem	13 350 Kč	13 350 Kč	390 000 Kč	390 000 Kč
hrubý roční příjem	160 200 Kč	160 200 Kč	4 680 000 Kč	4 680 000 Kč
paušální výdaje 60 %		96 120 Kč		600 000 Kč
základ daně	214 348 Kč	64 080 Kč	6 261 840 Kč	4 080 000 Kč
odečitatelné položky od ZD				
- darování krve 2x	6 000 Kč	6 000 Kč	6 000 Kč	6 000 Kč
- soukromé životní pojištění	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč
- úroky z hypotéky	12 000 Kč	12 000 Kč	12 000 Kč	12 000 Kč
Zaokrouhlený ZD	172 300 Kč	22 000 Kč	6 219 800 Kč	4 046 000 Kč
daň 15 %	25 845 Kč	3 300 Kč	932 970 Kč	605 700 Kč
solidární daň 7 %			217 731 Kč	175 731 Kč
daň celkem	25 845 Kč	3 300 Kč	1 150 701 Kč	781 431 Kč
slevy				
- poplatník	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
- manželka	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
daň po slevách	0 Kč	0 Kč	1 101 021 Kč	731 751 Kč
daňové zvýhodnění				
1. dítě	15 204 Kč	15 204 Kč	15 204 Kč	15 204 Kč
2. dítě	19 404 Kč	19 404 Kč	19 404 Kč	19 404 Kč
záloha na daň/ daňový bonus	-34 608 Kč	-34 608 Kč	1 066 413 Kč	697 143 Kč
SP	10 413 Kč	28 645 Kč	102 021 Kč	458 309 Kč
ZP	7 209 Kč	26 486 Kč	210 600 Kč	275 400 Kč
celkové odvody	-16 986 Kč	20 523 Kč	1 379 034 Kč	1 430 853 Kč

Třetí modelový příklad se zabývá problematikou uplatnění nezdanitelné části základu daně, a jak se o tyto položky snižuje základ daně. Zaměstnanec a OSVČ se odlišují hned v počátku výpočtu u základu daně. Rozdíl spočívá hned ve výpočtu, z hrubého příjmu u zaměstnance vypočteme superhrubou mzdu vynásobením 33,8 %, která je pro zaměstnance základem daně. Naopak u OSVČ je základem daně příjmy snižené o výdajový paušál 60 %, který při minimálním příjmu uplatňuje v částce 96 120 Kč. Z pohledu zaměstnance, před uplatněním odečitatelných položek, je zaměstnancův základ daně o 3,3krát vyšší než u OSVČ. V modelovaném příkladu odečítáme jako první bezplatné darování krve, na kterém byl poplatník celkem 2x, tedy v úhrnu si uplatňuje částku 6 000 Kč. Nejvíce si lze uplatit položek bezúplatného plnění 15 % ze základu daně, tento limit je dodržen u zaměstnance s minimálním příjmem. U OSVČ 15 % ze základu

daně činí 9 612 Kč, takže uplatněna byla celá částka darování krve. Dále si poplatník odečetl částku, kterou zaplatil na soukromém životním pojištění do limitu 24 000 Kč. A jako poslední odečitatelnou položkou poplatník uvedl zaplacené úroky na hypotéce, která byla sjednána na bytové potřeby ve výši 12 000 Kč. Celkem se poplatníkovi odečítá od základu daně v úhrnu 42 000 Kč ve všech uvedených příjmech. OSVČ vzniká daň před uplatněním slev o 7,8krát nižší než zaměstnanci. U obou poplatníků po odečtení slev vzniká nulová daň, ale uplatňují si daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti ve výši 34 608 Kč a konečná daň je daňový bonus. Další rozdíl spočívá v odvodech na sociální zabezpečení u zaměstnance ve výši 10 413 Kč a OSVČ 28 645 Kč, který musí počítat sociální pojištění z minimálního vyměřovacího základu, stejně tak jak veřejné zdravotní pojištění, které se celkově od zaměstnance liší o 19 277 Kč. Zaměstnanci vzniká pozitivní daňová zátěž, protože jeho odvody na sociálním pojistném jsou nižší než daňový bonus. Naopak je tomu u OSVČ, který má daňovou zátěž v hodnotě 12,8 %.

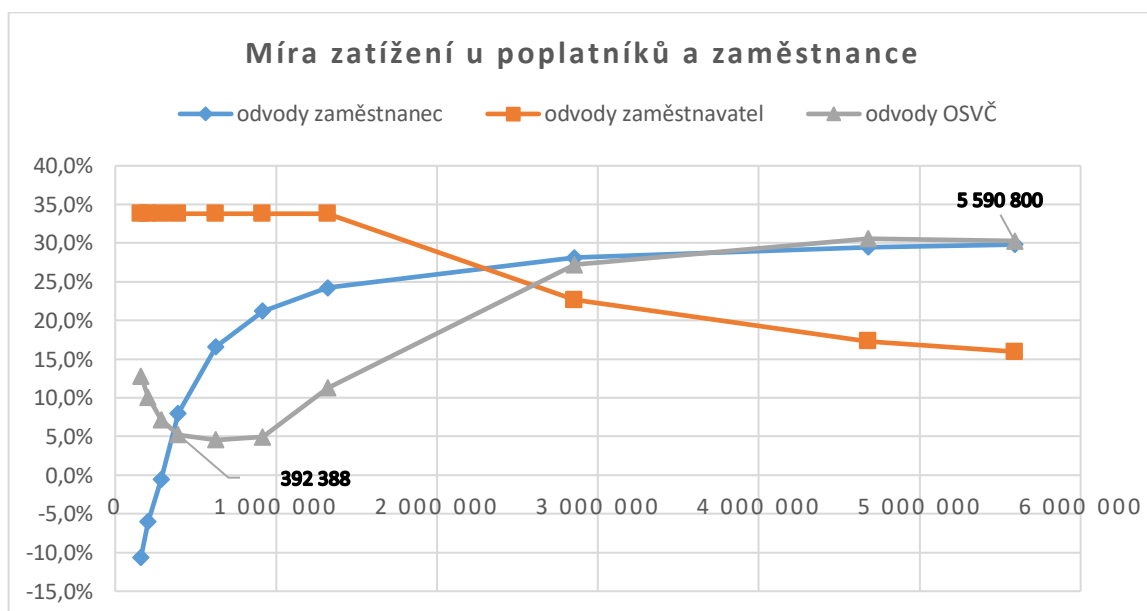
Pokud by poplatník přijímal měsíční odměnu ve výši 390 000 Kč, musí zohlednit ve výpočtu solidární daň ve výši 7 %. Od základu daně lze odečíst u obou všechny dané odečitatelné položky. U OSVČ nelze uplatnit výdaje, které by skutečně byly 60 % tedy částka 2 808 000 Kč, ale pouze 600 000 Kč. Zaměstnanec odvádí na daň z příjmu z celkových odvodů 77,3 % zatímco OSVČ pouze 48,7 %. Celkové daňové zatížení má nižší zaměstnanec z důvodu maximálního vyměřovacího základu na sociální zabezpečení. OSVČ odvádí z celkových odvodů 32 %, zatímco zaměstnanec 7,4 %.

Tab. 18 Komparace daňového zatížení poplatníka se slevou na manželku, daňové zvýhodnění na dvě děti a uplatnění odčitatelných položek od základu daně (*vlastní zpracování*)

	Příjem	Zaměstnanec		OSVČ		Nižší daňové zatížení má:	Rozdíl v %
1	160 200 Kč	-16 986 Kč	-10,6 %	20 523 Kč	12,8 %	Zaměstnanec	-23,4 %
2	203 880 Kč	-12 181 Kč	-6,0 %	20 523 Kč	10,1 %	Zaměstnanec	-16,0 %
3	286 440 Kč	-1 600 Kč	-0,6 %	20 523 Kč	7,2 %	Zaměstnanec	-7,7 %
4	392 388 Kč	31 325 Kč	8,0 %	20 523 Kč	5,2 %	Zaměstnanec	-2,8 %
5	627 120 Kč	104 245 Kč	16,6 %	28 502 Kč	4,5 %	OSVČ	12,1 %
6	917 160 Kč	194 365 Kč	21,2 %	45 440 Kč	5,0 %	OSVČ	16,2 %
7	1 320 000 Kč	319 527 Kč	24,2 %	149 018 Kč	11,3 %	OSVČ	12,9 %
8	2 855 760 Kč	803 127 Kč	28,1 %	777 406 Kč	27,2 %	OSVČ	0,9 %
9	4 680 000 Kč	1 379 034 Kč	29,5 %	1 430 853 Kč	30,6 %	zaměstnanec	-1,1 %
10	5 590 896 Kč	1 666 607 Kč	29,8 %	1 692 721 Kč	30,3 %	Zaměstnanec	-0,5 %

Tabulka č. 17 podrobněji vysvětluje celkové odvody a míru daňového zatížení při příjmech od minimální hrubé mzdy až po ty nejvyšší. U prvních třech příjmů vzniká nižší daňové zatížení zaměstnanci. Důvod, proč nemá OSVČ nižší daňové zatížení v těchto prvních třech případech je minimální vyměřovací základ u sociálního pojistného, ze kterého musí OSVČ odvádět sazbu 29,2 %, protože základ daně se nachází pod limitem 98 100 Kč. Úhrn pojistného u OSVČ v částce 55 131 Kč je snížen o daňový bonus, který vznikl za daňové zvýhodnění na dvě děti. Míra zatížení úměrně roste vzhledem k rostoucím příjmům.

Od příjmu č. 5 až 8 má nižší daňové zatížení OSVČ, jeho rozdíl v procentech od zaměstnance je v hraničních hodnotách od 0,9 % až 16,2 %.

Obrázek 3 Míra daňového zatížení u poplatníků a zaměstnance, uplatňující manželku, děti a nezdanitelné části základu daně (*vlastní zpracování*)

Graf č. 3 vychází z celkové míry daňového zatížení u zaměstnance, zaměstnavatele a OSVČ. V porovnání s grafem č. 2 dostáváme bližší míru daňového zatížení u zaměstnance a OSVČ. Nejnižší a nejbližší společná míra zatížení je v částce 392 388 Kč, pro zaměstnance 8 % a OSVČ 5,2 %. Druhá nejbližší míra zatížení je v nejvyšším zkoumaném příjmu 5 590 800 Kč, a to pro zaměstnance 29,8 % a OSVČ 30,3 %.

8 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ ZE SAMOSTNÉ A ZÁVISLÉ ČINNOSTI U STUDENTA

Druhá kapitola praktické části se zabývá komparací samostatné a závislé činnosti v případě kdy je poplatník studentem. Uplatňovat slevu na studenta může ten poplatník, který se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem. Aby poplatník si mohl uplatnit slevu na studenta, musí doložit potvrzení o studiu, které vydává škola, na které je vedený jako student. Tato problematika je zpracována do jednoho souvislého modelovaného příkladu, která upřesňuje nejdůležitější rozdíly kdy je student zaměstnán nebo má svou živnost jako vedlejší činnost.

Modelovaný student provozuje samostatnou činnost jako vedlejší činnost při studiu. Provozuje manikúru a pedikúru, která se řadí do živností řemeslných. U tohoto druhu podnikání lze uplatnit 80 % paušální výdaje, které student v ročním zúčtování k dani z příjmu využívá a nejvýše lze odečíst od příjmů 800 000 Kč. Dále uplatňuje základní slevu na poplatníka v částce 24 840 Kč a slevu na studenta ve výši 4 020 K, tedy v úhrnu 28 860 Kč.

V následující tabulce č. 18 je vysvětlen celý postup výpočtu. V modelovaných příkladech je vycházeno z minimální hrubé mzdy a příjmu v částce 390 tis. měsíčně tak, aby byly aplikovány různé překážky, které se týkají ročního zúčtování daně při vyšších odměnách. Detailnější výpočty jsou vloženy do přílohy č. 4.

Tab. 19 Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující slevu na studenta (*vlastní zpracování*)

Poplatník	Zaměstnanec	OSVČ	Zaměstnanec	OSVČ
hrubý měsíční příjem	13 350 Kč	13 350 Kč	390 000 Kč	390 000 Kč
hrubý roční příjem	160 200 Kč	160 200 Kč	4 680 000 Kč	4 680 000 Kč
paušální výdaje 80 %		128 160 Kč		800 000 Kč
základ daně	214 300 Kč	32 000 Kč	6 272 500 Kč	3 880 000 Kč
daň 15 %	32 145 Kč	4 800 Kč	940 875 Kč	582 000 Kč
solidární daň 7 %			217 731 Kč	161 731 Kč
daň celkem	32 145 Kč	4 800 Kč	1 158 606 Kč	743 731 Kč
slevy				
- poplatník	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
- student	4 020 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč
daň po slevách	3 285 Kč	0 Kč	1 129 746 Kč	714 871 Kč
SP	10 413 Kč	0 Kč	102 021 Kč	458 309 Kč
ZP	7 209 Kč	2 163 Kč	210 600 Kč	261 900 Kč
celkové odvody	20 907 Kč	2 163 Kč	1 442 367 Kč	1 435 081 Kč

Pro výpočet modelovaného příkladu byly vybrány příjmy ve výši 13 350 Kč a 390 000 Kč měsíčně. Student jako zaměstnanec si žádné výdaje od příjmů neodčítá, naopak jeho hrubý příjem se násobí 33,8 % a dostáváme jako základ daně superhrubou mzdou. Student provozující vedlejší činnost si od příjmů odečte v tomto příkladu paušální výdaje ve výši 128 160 Kč a tím dostává o 6,7krát nižší základ daně než studující zaměstnanec. Žádné změny ve výpočtu základu daně se u studenta nemění. Solidární daň v případě nízkého příjmu neaplikujeme, je dodržena hranice 1 569 552 Kč. Daň je u zaměstnance celkem o 27 345 Kč vyšší. Od daně odečteme slevu na poplatníka i slevu na studenta a tímto u OSVČ dostáváme daň nulovou, ale u zaměstnance daňovou povinnost ve výši 15,7 % z jeho celkových odvodů. Odvody sociálního a zdravotního pojištění jsou u zaměstnance odvedeny z hrubé mzdy. Sociální pojištění činí u zaměstnance míru zatížení 49,8 % z celkových odvodů a zdravotní pojištění v částce 7 209 Kč s procentní mírou 34,5 %. Nejvyšší odvody u zaměstnance jsou tedy na sociální zabezpečení v částce 10 413 Kč. U OSVČ provozující vedlejší činnost jsou vyměřovací základy pro odvody sociálního a zdravotního pojištění jiné než u OSVČ provozující činnost hlavní. Velký rozdíl vnímáme u minimálního vyměřovacího základu zdravotního pojištění, který pro vedlejší činnost není stanoven a platí tedy skutečný vyměřovací základ. Sociální pojištění je odváděno, pokud dosáhne za zdaňovací období rozhodného příjmu ve výši 78 476 Kč. Rozhodným příjmem se rozumí příjmy odečteny o výdaje neboli základ daně. V ročním příjmu 160 200 Kč po odečtení výdajů v částce 128 160 Kč dostáváme základ daně 32 040 Kč, který je pod hranicí rozhodného příjmu a odvod je nulový. Celkové odvody zaměstnance jsou o 18 744 Kč vyšší než celkové odvody OSVČ, který vnímá celkovou míru zadlužení 1,4 %, zatímco zaměstnanec 13,1 % při nejnižším hrubém příjmu.

U měsíčního příjmu 390 tis. Kč se základy daně opět liší, a to o částku 2 392 500 Kč, která připadá u základu daně zaměstnanci. OSVČ snižuje příjmy o výdaje pouze v limitní výši 800 000 Kč. U obou poplatníků dochází k navýšení daně o solidární daň v sazbě 7 %, protože byla překročena hranice 48násobku průměrné mzdy. Celkovou daň má OSVČ o 1,5krát nižší než zaměstnanec. Od daně odečteme slevy na poplatníka a slevu na studenta v úhrnu 28 860 Kč. Daňová povinnost, kterou musí zaměstnanec odvést je o 28,5 % vyšší než u OSVČ. Sociální pojištění u zaměstnance je odvedeno z maximálního vyměřovacího základu a tvoří 7,1 % z jeho celkových odvodů. Stejně tak i OSVČ odvádí sociální pojištění z max. vyměřovacího základu, ale neodvádí sazbu 6,5 % nýbrž 29,2 % a proto

jsou odvody OSVČ na sociální zabezpečení o 24,8 % vyšší. Zdravotní pojištění u obou poplatníků je odváděno ze skutečného vyměřovacího základu, protože nemá limitní hranici. OSVČ odvede na zdravotním pojištění o 52 300 Kč více než zaměstnanec. Ve srovnání na celkových odvodech zaplatí oba přibližně stejně, OSVČ zaplatí o 5 tis. méně. Celková míra zatížení při vyšším příjmu pro zaměstnance je 30,8 % a pro OSVČ 30,7 % s rozdílem 0,1 %.

Tab. 19 Komparace daňového zatížení poplatníka uplatňující slevu na poplatníka a studenta (*vlastní zpracování*)

	Příjem	Zaměstnanec		OSVČ		Nižší daňové zatížení má:	Rozdíl v %
1	160 200 Kč	20 907 Kč	13,1 %	2 163 Kč	1,4 %	OSVČ	-11,7 %
2	203 880 Kč	34 472 Kč	16,9 %	2 752 Kč	1,4 %	OSVČ	-15,6 %
3	286 440 Kč	60 128 Kč	21,0 %	3 867 Kč	1,4 %	OSVČ	-19,6 %
4	392 388 Kč	93 053 Kč	23,7 %	5 297 Kč	1,4 %	OSVČ	-22,4 %
5	627 120 Kč	165 973 Kč	26,5 %	8 466 Kč	1,4 %	OSVČ	-25,1 %
6	917 160 Kč	256 093 Kč	27,9 %	39 163 Kč	4,3 %	OSVČ	-23,7 %
7	1 320 000 Kč	381 255 Kč	28,9 %	160 160 Kč	12,1 %	OSVČ	-16,7 %
8	2 855 760 Kč	864 855 Kč	30,3 %	752 434 Kč	26,3 %	OSVČ	-3,9 %
9	4 68 000 Kč	1 440 762 Kč	30,8 %	1 435 081 Kč	30,7 %	OSVČ	-0,1 %
10	5 590 896 Kč	1 728 294 Kč	30,9 %	1 696 949 Kč	30,4 %	OSVČ	-0,6 %

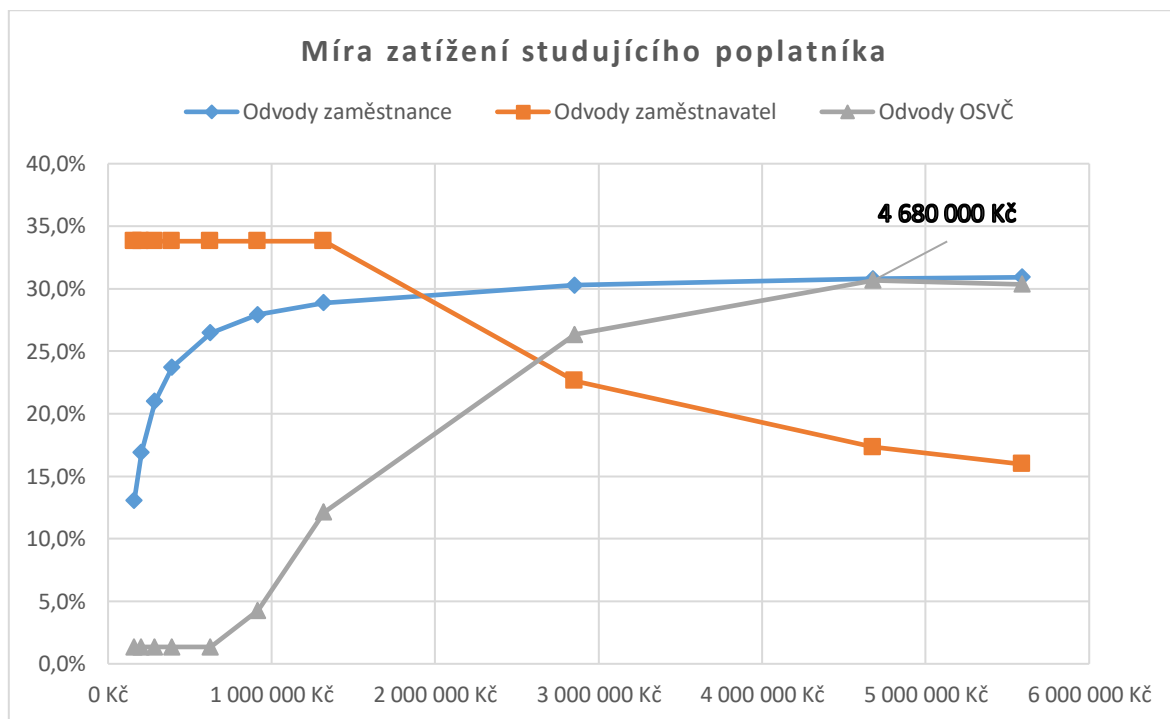
Tabulka č. 19 udává komparaci míry daňového zatížení u studenta, který je zaměstnaný nebo provozuje živnost na vedlejší činnost. Tabulka obsahuje příjmy od nejnižší hrubé mzdy 160 200 Kč až po 5 590 896 Kč. Bližší výpočet příjmů se nachází v příloze č. 4.

Na první pohled je viditelné, že nižší daňové zatížení má OSVČ ve všech uvedených příjmech, to je hlavní změna na rozdíl od modelovaných příkladů v první kapitole praktické části.

Od příjmu č. 6 OSVČ odvádí sociální pojištění, protože mezi příjmy č. 1. – 5. nedosáhla výši rozhodného příjmu pro odvod sociálního zabezpečení, takže v těchto příjmech odvádí pouze veřejné zdravotní pojištění. Hlavní důvodem nižší míry zatížení v nižších příjmech je tedy odvod na sociální pojištění u OSVČ. Od příjmu č. 7 OSVČ vznikají také daňové povinnosti ve výši 30,7 % z celkových odvodů, zatímco zaměstnanec odvádí daň z každého uvedeného příjmu v míře, která úměrně roste od 15,7 % až 79,5 % z celkových odvodů. Nejvyšší rozdíl u daňového zatížení se nachází v příjmu č. 5 kdy OSVČ stále platí

pouze veřejné zdravotní pojištění v částce 8 466 Kč, zatímco zaměstnanec ve výši 28 220 Kč v rozdílu o 17 % více na celkový odvod než OSVČ.

Vyšší odvody OSVČ, než zaměstnanec na sociálním pojištění odvádí od příjmu č. 7 ve kterém je rozdíl o 28,1 % a dále ve vyšších příjmech má stále zaměstnanec nižší odvod na tomto pojištění. Stejný případ nastává také u zdravotního pojištění.

Obrázek 4 Míra zatížení studujícího poplatníka ze samostatné a závislé činnosti, zaměstnavatel (*vlastní zpracování*)

Následující graf č. 4, který nám potvrzuje celkové nižší odvody u OSVČ podnikající na vedlejší činnost jako student než poplatník, který je student a je zaměstnán na pracovní smlouvu. U zaměstnance roste míra zadlužení lineárně nahoru. Nejbližší míru daňového zatížení se k sobě přibližují v částce 4 680 000 Kč při míře zatížení u OSVČ 30,7 % a zaměstnanci ve výši 30,8 %. Pozorujeme rozdíl o 0,1 %.

9 DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ U DOHOD KONANÝCH MIMO PRACOVNÍ POMĚR

V třetí kapitole praktické části, která se zabývá dohodami, které se konají mimo pracovní poměr jsou vypracovány dva modelové příklady, které řeší problematiku limitů pro odvody sociálního pojištění a daně z příjmu fyzických osob z pohledu zaměstnance. V modelových příkladech je uvedeno více simulací pro přehlednější a rozsáhlejší pochopení těchto dohod. Příjmy jsou navrženy tak, aby proběhla ukázka daných rozdílů.

V následujících dohodách vzniká situace buďto podepsaného prohlášení či nikoliv a dané následky situace. Podle podepsaného prohlášení je názorně uplatněna sleva na poplatníka, jiná ze slev nebyla použita.

Tab. 20 Daňové zatížení a limity u DPP (*vlastní zpracování*)

Model x	A	B	C	D
Prohlášení	ANO	ANO	NE	NE
Odměna (hrubá mzda)	10 000 Kč	11 000 Kč	8 000 Kč	16 000 Kč
Základ daně	10 000 Kč	14 800 Kč	8 000 Kč	21 500 Kč
Zálohová daň	1 500 Kč	2 220 Kč	-	-
Srážková daň	-	-	1 200 Kč	3 225 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	-	-
Daň po uplatnění slev	0 Kč	150 Kč	-	-
Sociální pojištění	0 Kč	715 Kč	0 Kč	1 040 Kč
Zdravotní pojištění	0 Kč	495 Kč	0 Kč	720 Kč
ČISTÁ ODMĚNA (MZDA)	10 000 Kč	10 630 Kč	5 800 Kč	11 015 Kč
Celkové odvody v %	0,0 %	12,4 %	15,0 %	31,2 %

Tabulka č. 19 vysvětluje při jakých situacích je poplatníkovi odvedeno sociální pojištění a jakou daň odvádí, když uzavře dohodu o provedení práce. V sestaveném **modelu A** poplatník podepsal prohlášení a jeho hrubá mzda je do hranice 10 000 Kč tedy sociální pojištění se neodvádí, ale pouze zálohová daň. Pokud by zaměstnanec podepsané prohlášení neměl, ale přesto limit splnil, odvádí pouze daň srážkovou, jak naznačuje **model C**. V případě **modelu B**, kdy poplatník překročil limit, se od částky 10 001 Kč odvádí sociální pojištění a v případě podepsaného prohlášení zálohová daň. Celkové odvody v procentní míře má nejvyšší model D, protože odměna je nad limit a poplatník nemá podepsané prohlášení ke slevě na poplatníka a celkově odvádí 31,2 % z jeho příjmu.

Poplatník s podepsaným prohlášením a odměnou nad limit odvádí celkem 12,4 % z příjmu na sociální a zdravotní pojištění a daň, zatímco poplatník do limitu s podepsaným prohlášením nemá žádné odvody.

Tab. 21 Daňové zatížení a limity u DPČ (*vlastní zpracování*)

Model x	A	B	C	D
Prohlášení	ANO	ANO	NE	NE
Odměna (hrubá mzda)	2 999 Kč	3 000 Kč	2 800 Kč	3 100 Kč
Základ daně	2 999 Kč	4 100 Kč	2 800 Kč	4 200 Kč
Zálohová daň	449 Kč	615 Kč	-	-
Srážková daň	-	-	420 Kč	630 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	-	-
Daň po uplatnění slev	0 Kč	0 Kč	-	-
Sociální pojištění	0 Kč	195 Kč	0 Kč	202 Kč
Zdravotní pojištění	0 Kč	135 Kč	0 Kč	140 Kč
ČISTÁ ODMĚNA (MZDA)	2 999 Kč	2 670 Kč	2 380 Kč	2 128 Kč
Celkové odvody v %	0,0 %	11,0 %	15,0 %	31,4 %

Daňového zatížení se dotýká také dohoda o pracovní činnosti, které vysvětluje tabulka č. 20. Od ledna 2019 se zvedá hranice odvodů z 2 500 Kč na 3 000 Kč. V **modelu A** poplatník dosahuje příjmu do hraničního limitu pro odvody a podepsal u zaměstnavatele prohlášení, takže mu bude odvedena pouze zálohová daň. V druhé situaci **modelu B** překročil limitní hranici a zaměstnanec bude odvádět z příjmu také sociální pojistné a zálohovou daň. **Model C** a **D** přibližuje situaci v případě, kdy poplatník nemá podepsané prohlášení k dani a odvádí daň srážkovou. Se srovnáním s tabulkou č. 19 má opět nejvyšší odvod model D, který nemá podepsané prohlášení k dani a k tomu přesáhl limitní částku 2 999 Kč. Celkově se odvádí pro sociální pojistné a daň 31,4 %.

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce byla komparace daňového zatížení příjmů ze samostatné a závislé činnosti. Tento hlavní cíl byl proveden analýzou modelovaných příjmů s výsledkem daňového zatížení a odvodů na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění pro rok 2019 následně byla provedena komparace analýzy daňového zatížení.

V teoretické části byl proveden průzkum literárních pramenů, které se zabývají daňovou problematikou, mzdovou problematikou a odvody na sociální a zdravotní pojištění. Tyto teoretické poznatky byly použity v praktické části pro výpočty a zjištění daňového zatížení modelovaných příkladů.

Praktická část, která se dělila do tří částí a celkově se zabývala daňovým zatížením fyzické osoby neboli poplatníka v roce 2019. V první části byly modelovány celkem tři simulační příklady pro nastínění reálného života. Modelované příklady byly srovnávány mezi zaměstnancem a osobě samostatně výdělečně činnou při uplatnění pouze slevy na poplatníka v prvním příkladu. Další obsahoval slevu na poplatníka, slevu na manželku a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti. Poslední příklad se skládal ze slevy na poplatníka, slevy na manželku, daňové zvýhodnění za dvě vyživované děti a nezdanitelné části základu daně. Výsledkem komparace v této kapitole bylo, že při nízkých příjmech je nižší daňová zátěž u zaměstnance, středními příjmy je zátěž rovna živnostníkovi a při vysokých příjmech má vysokou daňovou zátěž opět zaměstnanec. Důsledkem takového výsledku komparace je zapříčiněno minimálním vyměřovacím základem u sociálního a zdravotního pojištění a maximálním vyměřovacím základem pro odvody na sociální zabezpečení. Dalším z výsledků komparace je vždy vyšší základ daně neboli pro zaměstnance superhrubá mzda než základ daně u OSVČ. Zajímavým výsledkem je působení solidární daně také u obou poplatníků v odlišných částkách. Důvodem je rozdílný výpočet pro zaměstnance a OSVČ.

Druhá kapitola zabývající se komparace daňového zatížení u studenta, který je zaměstnaný na pracovní poměr nebo vykonává živnost jako vedlejší činnost. Hlavním cílem této kapitoly bylo zajistit, zda se liší výše daňového zatížení od hlavní činnosti. Tento hlavní cíl byl potvrzen a výsledkem bylo, že daňové zatížení OSVČ vykonávající vedlejší činnost je celkově výhodnější ve všech vybraných příjmech oproti studujícímu pracovníkovi. Odpovědí, proč jsme dospěli k tomuto výsledku je skutečnost, že OSVČ

provozující vedlejší činnost nemusí odvádět sociální pojištění, pokud nedosáhne na rozhodnou částku a zdravotní pojištění odvádí ze základu daně tedy ze skutečného vyměřovacího základu.

Třetí a poslední kapitola praktické části je zaměřena na dohody konané mimo pracovní poměr. Namodelovány byly dva příklady, kde se každý jeden z nich zabýval DPP nebo DPČ. Cílem bylo specifikovat a blíže vyjasnit limity pro odvody sociálního pojistného, určit míru daňového zatížení a objasnit situaci v podobě podepsaného prohlášení k dani.

Časté změny v daňové oblasti bude aktuální téma za jakýchkoliv podmínek, protože každým zdaňovacím obdobím přicházejí nové údaje, sazby nebo limity které se budou dotýkat patřičných poplatníků.

V práci bych v budoucnu pokračovala ve vytvoření modelových příkladů, kde by uplatňoval OSVČ své skutečné výdaje s porovnáním s paušálními výdaji a jejím rozdílu. Nebo řešení daňové zátěže, když zaměstnanec vykonávající pracovní poměr při zaměstnání provozuje vedlejší činnost.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BRYCHTA, Ivan, Marie HAJŠMANOVÁ a kolektiv, 2018. Tabulky a informace pro daně a podnikání. 14. vyd. Praha: ASPI, 447 s. ISBN 978-80-7552-987-9.

ČERVINKA, Tomáš a Antonín DANĚK, 2018. Zdravotní pojištění: zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ: s komentářem a příklady. Olomouc: ANAG, 168 s. ISBN 978-80-7554-130-7.

DVOŘÁKOVÁ, Veronika, Marcel PITTERLING a Hana SKALICKÁ, 2017. Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob. 2. aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 332 s. ISBN 978-80-7552-538-3.

DVOŘÁKOVÁ, Veronika, Marcel PITTERLING a Hana SKALICKÁ, 2017. Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob. 2. aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 332 s. ISBN 978-80-7552-538-3.

KUČEROVÁ, Dagmar, 2020. Lexikon mzdového účetnictví pro rok 2020. 8. vyd. Dolní Lhota: Dagmar Kučerová, 95 s. ISBN 978-80-905712-6-6.

MACHÁČEK, Ivan, 2017. Zaměstnanecké benefity a daně. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 256 s. ISBN 978-80-7552-514-7.

MARKOVÁ, Hana, 2019. Daňové zákony: úplná znění platná k 1. 1.: včetně daňového balíčku. 29. vyd. Praha: Grada, 288 s. ISBN 978-80-271-2274-5.

MARKOVÁ, Hana, 2020. Daňové zákony 2020: úplná znění platná k 1. 1.: včetně daňového balíčku. 31. vydání. Praha: Grada, 296 s. ISBN 978-80-271-1333-0.

PELC, Vladimír, 2016. Daně z příjmů s komentářem. 16. aktualizované. vyd. Olomouc: ANAG, 832 s. ISBN 978-80-7554-144-4.

PELECH, Petr a Iva RINDOVÁ, 2018. Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti za rok 2018. 23. aktualizované vyd. Olomouc: ANAG, 376 s. ISBN 978-80-7554-181-9.

PELECH, Petr a Iva RINDOVÁ, 2018. Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2018. 26. aktualizované vyd. Olomouc: ANAG, 391 s. ISBN 978-80-7554-114-7.

PELECH, Petr a Iva RINDOVÁ, 2019. Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2019. 27. aktualizované vyd. Olomouc: ANAG, 399 s. ISBN 978-80-7554-191-8.

PTÁČKOVÁ MÍSAŘOVÁ, Petra a Milena OTAVOVÁ, 2018. Daň z příjmů srozumitelně. 2. aktualizované vydání. Ostrava: Key Publishing, 168 s. ISBN 978-80-7418-295-2.

SPENGL, Christoph a Andreas OESTREICHER, c2012. Common corporate tax base in the EU: impact on the size of tax bases and effective tax burdens. Mannheim: ZEW, 175 s. 43. ISBN 978-379-0827-552.

ŠUBRT, Bořivoj, Zdeňka LEIBLOVÁ, Věra PŘÍHODOVÁ a kolektiv, 2019. Abeceda mzdové účetní. 29. aktualizované vyd. Olomouc: ANAG, 639 s. ISBN 978-80-7554-189-5.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ, 2016. Daňový systém ČR. 13. aktualizované vyd. V Praze: 1. VOX, 393 s. ISBN 978-80-87480-44-1.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ, 2018. Daňový systém ČR. 14. aktualizované vyd. V Praze: 1. VOX, 403 s. ISBN 978-80-87480-63-2.

ŽENÍŠKOVÁ, Marta, 2018. Pojistné na sociální zabezpečení: zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ, dobrovolně důchodově pojištěných: s komentářem a příklady. 8. aktualizované vyd. Olomouc: ANAG, 160 s. ISBN 978-80-7554-127-7.

Online zdroje

Česká republika: stanovení výše pojistného, 2019. In: Česká správa sociálního zabezpečení [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z:

<https://www.cssz.cz/web/cz/osvc-duchodove-pojisteni-stanoveni-vyse-pojistneho>

Česká republika: Přehled o příjmech a výdajích, 2019. In: Česká správa sociálního zabezpečení [online] [cit. 2020-04-03]. Dostupné z:

<https://www.cssz.cz/prehled-o-prijmech-a-vydajich>

Česká republika: Přehled o celkovém počtu OSVČ v České republice, 2019. In: Česká správa sociálního zabezpečení [online] [cit. 2020-04-05]. Dostupné z:

<https://data.cssz.cz/-/prehled-o-celkovem-poctu-osvc-v-cr>

Česká republika: Vyměřovací základ a výpočet pojistného, 2019. In: Všeobecná zdravotní pojišťovna [online], Praha [cit. 2020-04-04]. Dostupné z:

<https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/vymerovaci-zaklad-a-vypocet-pojistneho>

KUČEROVÁ, Dagmar. Záloby na sociální a zdravotní pojištění pro rok 2019. Podnikatel.cz [online]. [cit. 2020-05-20]. Dostupné z:

<https://www.podnikatel.cz/clanky/zaloby-na-socialni-a-zdravotni-pojisteni-pro-rok-2019/>

MEČÍŘOVÁ, Lucie, 2020. Kdo bude letos muset zaplatit solidární daň? Finance.cz [online]. [cit. 2020-04-24]. Dostupné z:

<https://www.finance.cz/519739-solidarni-dan/>

Exkluzivní srovnání: Zaměstnanec vs. Živnostník – odvody, sociální a ekonomická hlediska, 2015. In: Hospodářská komora ČR. [online], 2015. [cit. 2020-04-07]. Dostupné z:

https://www.komora.cz/press_release/exkluzivni-srovnani-zamestnanec-vs-zivnostnik-odvody-socialni-a-ekonomicka-hlediska/

Právní předpisy

ČESKO, 1995. Zákon č. 155 ze dne 30. června 1995 o důchodovém pojištění. In: Sbíрка zákonů České republiky [online]. [cit. 2020-04-20]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-155?text=d%C5%AFchodov%C3%A9+poji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD>

ČESKO, 2006. Zákon č. 64 ze dne 14. března 2006 o nemocenském pojištění. In: Sbíрка zákonů České republiky [online]. [cit. 2020-04-20]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-187?text=nemocensk%C3%A9+poji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD>

ČESKO, 1997. Zákon č. 48 ze dne 7. března 1997 o veřejném zdravotním pojištění. In: Sbíрка zákonů České republiky [online]. [cit. 2020-04-22]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-48?text=Z%C3%A1kon+o+ve%C5%99ejn%C3%A9m+zdravotn%C3%ADm+poji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD>

ČESKO, 1992. Zákon č. 589 ze dne 20. listopadu 1992 o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. In: Sbírka zákonů České republiky [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-589>

ČESKO, 1992. Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu o daních z příjmu. In: Sbírka zákonů České republiky [online]. [cit. 2020-04-02]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586?text=z%C3%A1kon+o+dan%C3%ADch+z+p%C5%99%C3%ADjmu>

ČESKO, 2006. Zákon č. 262 ze dne 21. zákoníku práce. In: Sbírka zákonů České republiky [online]. [cit. 2020-05-01]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262?text=Z%C3%A1kon%C3%ADk+pr%C3%A1ce>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ZDP	Zákon o daních z příjmu
SP	Sociální pojištění
ZP	Zdravotní pojištění
ZD	Základ daně
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
DPP	Dohoda o provedení práce
DPC	Dohoda o pracovní činnosti
ZTP/P	Těžké postižení/průvodce
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Komparace daňového zatížení zaměstnance a zaměstnavatele za rok 2019 (<i>vlastní zpracování</i>)	51
Obrázek 2 Míra daňového zatížení poplatníků a zaměstnavatele, uplatňující slevu na manželku a dvě vyživované děti (<i>vlastní zpracování</i>)	56
Obrázek 3 Míra daňového zatížení u poplatníků a zaměstnance, uplatňující manželku, děti a nezdanitelné části základu daně (<i>vlastní zpracování</i>)	60
Obrázek 4 Míra zatížení studujícího poplatníka ze samostatné a závislé činnosti, zaměstnavatel (<i>vlastní zpracování</i>)	64

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Výpočet měsíční zálohy na dani ze závislé činnosti (<i>vlastní zpracování podle Markové, 2020, s. 59</i>).....	31
Tab. 2 Výpočet roční zúčtování záloh na daň ze závislé činnosti (<i>vlastní zpracování podle Markové, 2020, s. 59</i>).....	32
Tab. 3 Sazby sociální a zdravotního pojištění (<i>vlastní zpracování podle Kučerové, 2020, s. 39,41</i>).....	32
Tab. 4 Příjmy nad limit, které podléhají odvodům DP a ZP u dohod konaných mimo pracovní poměr (<i>vlastní zpracování podle Misařové a Otavové, 2018, s. 46</i>	34
Tab. 5 Vyměřovací základy u SP a ZP hlavní činnosti (<i>vlastní zpracování podle Podnikatel.cz; Zálohy na sociální a zdravotní pojištění pro rok 2019</i>)	37
Tab. 6 Vyměřovací základy SP a ZP vedlejší činnosti (<i>vlastní zpracování podle Podnikatel.cz; Zálohy na sociální a zdravotní pojištění pro rok 2019</i>)	38
Tab. 7 Sociální aspekty mezi zaměstnancem a živnostníkem (<i>vlastní zpracování podle Hospodářské komory ČR: Zaměstnanec vs. živnostník, 2015</i>)	39
Tab. 8 Odvodové aspekty zaměstnance a živnostníka (<i>vlastní zpracování podle Hospodářské komory ČR: Zaměstnanec vs. živnostník, 2015</i>)	40
Tab. 9 Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující pouze slevu na poplatníka (<i>vlastní zpracování</i>)	48
Tab. 10 Komparace příjmů zaměstnance s a bez daňového zvýhodnění (<i>vlastní zpracování</i>)	49
Tab. 11 Rozdíl na daňovém zatížení poplatníka s a bez daňového zvýhodnění (<i>vlastní zpracování</i>)	50
Tab. 12 Tabulka 13 Komparace mezi obdobím 2017 a 2019 příjmu ze závislé činnosti uplatňující pouze slevu na poplatníka (<i>vlastní zpracování</i>)	51
Tab. 14 Komparace daňového zatížení u zaměstnance a OSVČ (<i>vlastní zpracování</i>)	52
Tab. 15 Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující pouze slevu na poplatníka, manželku a zvýhodnění na děti (<i>vlastní zpracování</i>)	54
Tab. 16 Komparace daňového zatížení poplatníka se slevou na manželku a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti (<i>vlastní zpracování</i>)	55
Tab. 17 Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující slevu na poplatníka, manželku, zvýhodnění na děti a odčitatelné položky od základu daně (<i>vlastní zpracování</i>).....	58
Tab. 18 Komparace daňového zatížení poplatníka se slevou na manželku, daňové zvýhodnění na dvě děti a uplatnění odčitatelných položek od základu daně (<i>vlastní zpracování</i>)	59
Tab. 19 Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující slevu na studenta (<i>vlastní zpracování</i>)	61
Tab. 20 Daňové zatížení a limity u DPP (<i>vlastní zpracování</i>).....	65
Tab. 21 Daňové zatížení a limity u DPC (<i>vlastní zpracování</i>)	66

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P 1: Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující pouze slevu na poplatníka

Příloha P 2: Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující slevu na manželku a dvě vyživované děti

Příloha P 3: Výpočet daňového zatížení poplatníka uplatňující slevu na manželku, dvě vyživované děti a odčitatelné položky od základu daně

Příloha P 4: Výpočet poplatníka uplatňujícího slevu na studenta

PŘÍLOHA P 1: VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA UPLATŇUJÍCÍ POUZE SLEVOU NA POPLATNÍKA

Zaměstnanec

Modelované příklady č.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Měsíční příjem	13 350	16 990	23 870	32 699	52 260	76 430	110 000	237 980	390 000	465 900
Vyměřovací základ	160 200	203 880	286 440	392 388	627 120	917 160	1 320 000	2 855 760	4 680 000	5 590 800
Sociální pojištění (6,5 %)	10 413	13 252	18 619	25 505	40 763	59 615	85 800	102 021	102 021	102 021
Zdravotní pojištění (4,5 %)	7 209	9 175	12 890	17 657	28 220	41 272	59 400	128 509	210 600	251 586
Dílčí základ daně	214 348	272 791	383 257	525 015	839 087	1 227 160	1 766 160	3 821 007	6 261 840	7 480 490
Zaokrouhlený ZD	214 300	272 700	383 200	525 000	839 000	1 227 100	1 766 100	3 821 000	6 261 800	7 480 400
Daň 15 %	32 145	40 905	57 480	78 750	125 850	184 065	264 915	573 150	939 270	1 122 060
Solidární zvýšení daně	0	0	0	0	0	0	0	90 035	217 731	281 487
Daň celkem	32 145	40 905	57 480	78 750	125 850	184 065	264 915	663 185	1 157 001	1 403 547
Slevy	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Daň po slevách	7 305	16 065	32 640	53 910	101 010	159 225	240 075	638 345	1 132 161	1 378 707
Daňové zvýhodnění	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Záloha na daň/ bonus	7 305	16 065	32 640	53 910	101 010	159 225	240 075	638 345	1 132 161	1 378 707
Čistá mzda	135 273	165 388	222 292	295 315	457 127	657 047	934 725	1 986 885	3 235 218	3 858 486
Sociální pojištění (24,8 %)	39 730	50 562	71 037	97 312	155 526	227 456	327 360	389 249	389 249	389 249
Zdravotní pojištění (9 %)	14 418	18 349	25 780	35 315	56 441	82 544	118 800	257 018	421 200	503 172
Pojištění zaměstnanec	17 622	22 427	31 508	43 163	68 983	100 888	145 200	230 530	312 621	353 607
Odvody zaměstnavatel	54 148	68 911	96 817	132 627	211 967	310 000	446 160	646 267	810 449	892 421
odvody zaměstnanec	24 927	38 492	64 148	97 073	169 993	260 113	385 275	868 875	1 444 782	1 732 314
odvody v % celkem zaměstnanec	15,6%	18,9%	22,4%	24,7%	27,1%	28,4%	29,2%	30,4%	30,9%	31,0%
odvody v % celkem	49,4%	52,7%	56,2%	58,5%	60,9%	62,2%	63,0%	53,1%	48,2%	46,9%
odvody v % zaměstnavatel	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	22,6%	17,3%	16,0%

OSVČ

Modelovaný př. č.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
roční příjem	160 200	203 880	286 440	392 388	627 120	917 160	1 320 000	2 855 760	4 680 000	5 590 896
výdajový paušál	600 000	600 000	600 000	1	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Výdaje	96 120	122 328	171 864	235 433	376 272	550 296	600 000	600 000	600 000	600 000
Díleži základ daně	64 080	81 552	114 576	156 955	250 848	366 864	720 000	2 255 760	4 080 000	4 990 896
Zaokrouhlený základ daně	64 000	81 500	114 500	156 900	250 800	366 800	720 000	2 255 700	4 080 000	4 990 800
Daň (sazba 15 %)	9 600	12 225	17 175	23 535	37 620	55 020	108 000	338 355	612 000	748 620
Solidární zvýšení daně	0	0	0	0	0	0	0	48 035	175 731	239 494
Daň celkem	9 600	12 225	17 175	23 535	37 620	55 020	108 000	386 390	787 731	988 114
Slevy na dani	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Daň po slevách	0	0	0	0	12 780	30 180	83 160	361 550	762 891	963 274
Daňové zvýhodnění	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Daňová záloha nebo daňový bonus	0	0	0	0	12 780	30 180	83 160	361 550	762 891	963 274
Výměřovací základ pro SP	98 100	98 100	98 100	98 100	125 424	183 432	360 000	1 127 880	1 569 552	1 569 552
Sociální pojištění	28 645	28 645	28 645	28 645	36 624	53 562	105 120	329 341	458 309	458 309
Výměřovací základ pro ZP	196 194	196 194	196 194	196 194	196 194	196 194	360 000	1 127 880	2 040 000	2 495 448
Zdravotní pojištění	26 486	26 486	26 486	26 486	26 486	26 486	48 600	152 264	275 400	336 885
Odvody celkem	55 131	55 131	55 131	55 131	75 890	110 228	236 880	843 154	1 496 601	1 758 469
Odvody v %	34,4%	27,0%	19,2%	14,1%	12,1%	12,0%	17,9%	29,5%	32,0%	31,5%

Komparace zaměstnance a OSVČ

Příjem					Zdravotní pojištění				Daňová povinnost				Celkové odvody															
	zaměstnanec		OSVČ		rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec		OSVČ		rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec		OSVČ		rozdíl	vyhodnocení										
160 200	10 413	41,8%	28 645	52,0%	18 232	10,2%	zaměstnanec	7 209	28,9%	26 486	48,0%	19 277	19,1%	zaměstnanec	7 305	29,3%	0	0,0%	7 305	29,3%	OSVČ	24 927	15,6%	55 131	34,4%	30 204	18,9%	zaměstnanec
203 880	13 252	34,4%	28 645	52,0%	15 393	17,5%	zaměstnanec	9 175	23,8%	26 486	48,0%	17 312	24,2%	zaměstnanec	16 065	41,7%	0	0,0%	16 065	41,7%	OSVČ	38 492	18,9%	55 131	27,0%	16 640	8,2%	zaměstnanec
286 440	18 619	29,0%	28 645	52,0%	10 027	22,9%	zaměstnanec	12 890	20,1%	26 486	48,0%	13 596	27,9%	zaměstnanec	32 640	50,9%	0	0,0%	32 640	50,9%	OSVČ	64 148	22,4%	55 131	19,2%	-9 017	-3,1%	OSVČ
392 388	25 505	26,3%	28 645	52,0%	3 140	25,7%	zaměstnanec	17 657	18,2%	26 486	48,0%	8 829	29,9%	zaměstnanec	53 910	55,5%	0	0,0%	53 910	55,5%	OSVČ	97 073	24,7%	55 131	13,1%	-41 941	-11,6%	OSVČ
627 120	40 763	24,0%	36 624	48,3%	-4 139	24,3%	OSVČ	28 220	16,6%	26 486	34,9%	-1 734	18,3%	OSVČ	101 010	59,4%	12 780	16,8%	88 230	42,6%	OSVČ	169 993	27,1%	75 890	12,1%	-94 103	-15,0%	OSVČ
917 160	59 615	22,9%	53 562	48,6%	-6 053	25,7%	OSVČ	41 272	15,9%	26 486	24,0%	-14 786	8,2%	OSVČ	159 225	61,2%	30 180	27,4%	129 045	33,8%	OSVČ	260 113	28,4%	110 228	12,0%	-149 884	-16,3%	OSVČ
1 320 000	85 800	22,3%	105 120	44,4%	19 320	22,1%	zaměstnanec	59 400	15,4%	48 600	20,5%	-10 800	5,1%	OSVČ	240 075	62,3%	83 160	35,1%	156 915	27,2%	OSVČ	385 275	29,2%	236 880	17,9%	-148 395	-11,2%	OSVČ
2 855 760	102 021	11,7%	329 341	39,1%	227 320	27,3%	zaměstnanec	128 509	14,8%	152 264	18,1%	23 755	3,3%	zaměstnanec	638 345	73,5%	361 550	42,9%	276 795	30,6%	OSVČ	868 875	30,4%	843 154	29,5%	-25 720	-0,9%	OSVČ
4 680 000	102 021	7,1%	458 309	30,6%	356 288	23,6%	zaměstnanec	210 600	14,6%	275 400	18,4%	64 800	3,8%	zaměstnanec	1 132 161	78,4%	762 891	51,0%	369 270	27,4%	OSVČ	1 444 782	30,9%	1 496 601	32,0%	51 818	1,1%	zaměstnanec
5 590 800	102 021	5,9%	458 309	26,1%	356 288	20,2%	zaměstnanec	251 586	14,5%	336 885	19,2%	85 299	4,6%	zaměstnanec	1 378 707	79,6%	963 274	54,8%	415 433	24,8%	OSVČ	1 732 314	31,0%	1 758 469	31,5%	26 155	0,5%	zaměstnanec

PŘÍLOHA P: 2 VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA UPLATŇUJÍCÍ SLEUV NA MANŽELKU A DVĚ VYŽIVOVANÉ DĚTI

Zaměstnanec

Modelované příklady	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Měsíční příjem	13 350	16 990	23 870	32 699	52 260	76 430	110 000	237 980	390 000	465 908
Vyměřovací základ	160 200	203 880	286 440	392 388	627 120	917 160	1 320 000	2 855 760	4 680 000	5 590 896
Sociální pojištění (6,5 %)	10 413	13 252	18 619	25 505	40 763	59 615	85 800	102 021	102 021	102 021
Zdravotní pojištění (4,5 %)	7 209	9 175	12 890	17 657	28 220	41 272	59 400	128 509	210 600	251 590
Dílčí základ daně	214 348	272 791	383 257	525 015	839 087	1 227 160	1 766 160	3 821 007	6 261 840	7 480 619
Zaokrouhlený ZD	214 300	272 700	383 200	525 000	839 000	1 227 100	1 766 100	3 821 000	6 261 800	7 480 600
Daň 15 %	32 145	40 905	57 480	78 750	125 850	184 065	264 915	573 150	939 270	1 122 090
Solidární zvýšení daně	0	0	0	0	0	0	0	90 035	217 731	281 494
Daň celkem	32 145	40 905	57 480	78 750	125 850	184 065	264 915	663 185	1 157 001	1 403 584
Slevy (poplatník + manželka)	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680
Daň po slevách	0	0	7 800	29 070	76 170	134 385	215 235	613 505	1 107 321	1 353 904
Daňové zvýhodnění (2 děti)	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608
Záloha na daň / daňový bonus	-34 608	-34 608	-26 808	-5 538	41 562	99 777	180 627	578 897	1 072 713	1 319 296
Čistá mzda	177 186	216 061	281 740	354 763	516 575	716 495	994 173	2 046 333	3 294 666	3 917 989
Sociální pojištění (24,8 %)	39 730	50 562	71 037	97 312	155 526	227 456	327 360	389 249	389 249	389 249
Zdravotní pojištění (9 %)	14 418	18 349	25 780	35 315	56 441	82 544	118 800	257 018	421 200	503 181
Pojištění zaměstnanec	17 622	22 427	31 508	43 163	68 983	100 888	145 200	230 530	312 621	353 611
Odvody zaměstnanec	-16 986	-12 181	4 700	37 625	110 545	200 665	325 827	809 427	1 385 334	1 672 907
Odvody zaměstnavatel	54 148	68 911	96 817	132 627	211 967	310 000	446 160	646 267	810 449	892 430
odvody v % celkem zaměstnavatel	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	22,6%	17,3%	16,0%
odvody zaměstnanec v %	-10,6%	-6,0%	1,6%	9,6%	17,6%	21,9%	24,7%	28,3%	29,6%	29,9%
odvody v %	23,2%	27,8%	35,4%	43,4%	51,4%	55,7%	58,5%	51,0%	46,9%	45,9%

OSVČ

Modelovaný př. č.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Roční příjem	160 200	203 880	286 440	392 388	627 120	917 160	1 320 000	2 855 760	4 680 000	5 590 896
výdajový paušál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Výdaje	96 120	122 328	171 864	235 433	376 272	550 296	600 000	600 000	600 000	600 000
Dílčí základ daně	64 080	81 552	114 576	156 955	250 848	366 864	720 000	2 255 760	4 080 000	4 990 896
Zaokrouhlený základ daně	64 000	81 500	114 500	156 900	250 800	366 800	720 000	2 255 700	4 080 000	4 990 800
Daň (sazba 15 %)	9 600	12 225	17 175	23 535	37 620	55 020	108 000	338 355	612 000	748 620
Solidární zvýšení daně	0	0	0	0	0	0	0	48 035	175 731	239 494
Daň celkem	9 600	12 225	17 175	23 535	37 620	55 020	108 000	386 390	787 731	988 114
Slevy na dani	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680
Daň po slevách	0	0	0	0	0	5 340	58 320	336 710	738 051	938 434
Daňové zvýhodnění	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608
Daňová záloha nebo daňový bonus	-34 608	-34 608	-34 608	-34 608	-34 608	-29 268	23 712	302 102	703 443	903 826
Výměřovací základ pro SP	98 100	98 100	98 100	98 100	125 424	183 432	360 000	1 127 880	1 569 552	1 569 552
Sociální pojištění	28 645	28 645	28 645	28 645	36 624	53 562	105 120	329 341	458 309	458 309
Výměřovací základ pro ZP	196 194	196 194	196 194	196 194	196 194	196 194	360 000	1 127 880	2 040 000	2 495 448
Zdravotní pojištění	26 486	26 486	26 486	26 486	26 486	26 486	48 600	152 264	275 400	336 885
Odvody celkem	20 523	20 523	20 523	20 523	28 502	50 780	177 432	783 706	1 437 153	1 699 021
Odvody v %	12,8%	10,1%	7,2%	5,2%	4,5%	5,5%	13,4%	27,4%	30,7%	30,4%

Komparace zaměstnance a OSVČ

Příjem	Sociální pojištění				Zdravotní pojištění				Daňová povinnost				Celkové odvody															
	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení												
160 200	10 413	-61,3%	28 645	139,6%	18232	200,9%	zaměstnanec	7 209	-42,4%	26 486	129,1%	19 277	171,5%	zaměstnanec	-34 608	203,7%	-34 608	-168,6%	0	-372,4%	OSVČ	-16 986	-10,6%	20 523 Kč	12,8%	37 509	23,4%	zaměstnanec
203 880	13 252	-108,8%	28 645	139,6%	15393	248,4%	zaměstnanec	9 175	-75,3%	26 486	129,1%	17 312	204,4%	zaměstnanec	-34 608	284,1%	-34 608	-168,6%	0	-452,7%	OSVČ	-12 181	-6,0%	20 523 Kč	10,1%	32 705	16,0%	zaměstnanec
286 440	18 619	396,1%	28 645	139,6%	10027	-256,5%	zaměstnanec	12 890	274,2%	26 486	129,1%	13 596	-145,2%	zaměstnanec	-26 808	-570,3%	-34 608	-168,6%	-7 800	401,7%	OSVČ	4 700	1,6%	20 523 Kč	7,2%	15 823	5,5%	zaměstnanec
392 388	25 505	67,8%	28 645	139,6%	3140	71,8%	zaměstnanec	17 657	46,9%	26 486	129,1%	8 829	82,1%	zaměstnanec	-5 538	-14,7%	-34 608	-168,6%	-29 070	-153,9%	OSVČ	37 625	9,6%	20 523 Kč	5,2%	-17 101	-4,4%	OSVČ
627 120	40 763	36,9%	36 624	128,5%	-4139	91,6%	OSVČ	28 220	25,5%	26 486	92,9%	-1 734	67,4%	OSVČ	41 562	37,6%	-34 608	-121,4%	-76 170	-159,0%	OSVČ	110 545	17,6%	28 502 Kč	4,5%	-82 043	-13,1%	OSVČ
917 160	59 615	29,7%	53 562	105,5%	-6053	75,8%	OSVČ	41 272	20,6%	26 486	52,2%	-14 786	31,6%	OSVČ	99 777	49,7%	-29 268	-57,6%	-129 045	-107,4%	OSVČ	200 665	21,9%	50 780 Kč	5,5%	-149 884	-16,3%	OSVČ
1 320 000	85 800	26,3%	105 120	59,2%	19320	32,9%	zaměstnanec	59 400	18,2%	48 600	27,4%	-10 800	9,2%	OSVČ	180 627	55,4%	23 712	13,4%	-156 915	-42,1%	OSVČ	325 827	24,7%	177 432 Kč	13,4%	-148 395	-11,2%	OSVČ
2 855 760	102 021	12,6%	329 341	42,0%	227320	29,4%	zaměstnanec	128 509	15,9%	152 264	19,4%	23 755	3,6%	zaměstnanec	578 897	71,5%	302 102	38,5%	-276 795	-33,0%	OSVČ	809 427	28,3%	783 706 Kč	27,4%	-25 720	-0,9%	OSVČ
4 680 000	102 021	7,4%	458 309	31,9%	356288	24,5%	zaměstnanec	210 600	15,2%	275 400	19,2%	64 800	4,0%	zaměstnanec	1 072 713	77,4%	703 443	48,9%	-369 270	-28,5%	OSVČ	1 385 334	29,6%	1 437 153 Kč	30,7%	51 818	1,1%	zaměstnanec
5 590 800	102 021	6,1%	458 309	27,0%	356288	20,9%	zaměstnanec	251 590	15,0%	336 885	19,8%	85 295	4,8%	zaměstnanec	1 319 296	78,9%	903 826	53,2%	-415 470	-25,7%	OSVČ	1 672 907	29,9%	1 699 021 Kč	30,4%	26 113	0,5%	zaměstnanec

PŘÍLOHA P: 3 VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA UPLATŇUJÍCÍ SLEVOU NA MANŽELKU, DVĚ VYŽIVOVANÉ DĚTI A ODČITATELNÉ POLOŽKY OD ZÁKLADU DANĚ

Zaměstnanec

Modelované příklady	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Měsíční příjem	13 350	16 990	23 870	32 699	52 260	76 430	110 000	237 980	390 000	465 908
Vyměřovací základ	160 200	203 880	286 440	392 388	627 120	917 160	1 320 000	2 855 760	4 680 000	5 590 896
Sociální pojištění (6,5 %)	10 413	13 252	18 619	25 505	40 763	59 615	85 800	102 021	102 021	102 021
Zdravotní pojištění (4,5 %)	7 209	9 175	12 890	17 657	28 220	41 272	59 400	128 509	210 600	251 590
Dílčí základ daně	214 348	272 791	383 257	525 015	839 087	1 227 160	1 766 160	3 821 007	6 261 840	7 480 619
Odčitatelné položky § 15	42 000	42 000	42 000	42 000	42 000	42 000	42 000	42 000	42 000	42 000
Snížený ZD o odčitatelné položky	172 348	230 791	341 257	483 015	797 087	1 185 160	1 724 160	3 779 007	6 219 840	7 438 619
Zaokrouhlený ZD	172 300	230 700	341 200	483 000	797 000	1 185 100	1 724 100	3 779 000	6 219 800	7 438 600
Daň 15 %	25 845	34 605	51 180	72 450	119 550	177 765	258 615	566 850	932 970	1 115 790
Solidární zvýšení daně	0	0	0	0	0	0	0	90 035	217 731	281 494
Daň celkem	25 845	34 605	51 180	72 450	119 550	177 765	258 615	656 885	1 150 701	1 397 284
Slevy	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680
Daň po slevách	0	0	1 500	22 770	69 870	128 085	208 935	607 205	1 101 021	1 347 604
Daňové zvýhodnění (2 děti)	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608	34 608
Záloha na daň / bonus	-34 608	-34 608	-33 108	-11 838	35 262	93 477	174 327	572 597	1 066 413	1 312 996
Čistá mzda	177 186	216 061	288 040	361 063	522 875	722 795	1 000 473	2 052 633	3 300 966	3 924 289
Sociální pojištění (24,8 %)	39 730	50 562	71 037	97 312	155 526	227 456	327 360	389 249	389 249	389 249
Zdravotní pojištění (9 %)	14 418	18 349	25 780	35 315	56 441	82 544	118 800	257 018	421 200	503 181
Odvody zaměstnance	-16 986	-12 181	-1 600	31 325	104 245	194 365	319 527	803 127	1 379 034	1 666 607
odvody celkem	37 162	56 730	95 217	163 952	316 212	504 365	765 687	1 449 394	2 189 483	2 559 037
Odvody zaměstnavatel	54 148	68 911	96 817	132 627	211 967	310 000	446 160	646 267	810 449	892 430
Odvody v % zaměstnavatel	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	22,6%	17,3%	16,0%
odvody v % zaměstnanec	-10,6%	-6,0%	-0,6%	8,0%	16,6%	21,2%	24,2%	28,1%	29,5%	29,8%
Odvody v % celkem	1,6%	10,9%	21,7%	38,8%	56,0%	65,2%	71,2%	70,8%	69,6%	69,3%

OSVČ

Modelovaný př. č.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Roční příjem	160200	203880	286440	392 388	627120	917160	1320000	2855760	4680000	5590896
výdajový paušál	1	1	1	60%	1	1	1	1	1	1
Výdaje	96120	122328	171864	235 433	376272	550296	600000	600000	600000	600000
Dílčí základ daně	64080	81552	114576	156 955	250848	366864	720000	2255760	4080000	4990896
Zaokrouhlený základ daně	64000	81500	114500	156 900	250800	366800	720000	2255700	4080000	4990800
Odčitatelné položky § 15	42000	42000	42000	42 000	42000	42000	42000	42000	42000	42000
Daň (sazba 15 %)	3300	5925	10875	17 235	31320	48720	101700	332055	605700	742320
Solidární zvýšení daně	0	0	0	0	0	0	0	48035	175731	239494
Daň celkem	3300	5925	10875	17 235	31320	48720	101700	380090	781431	981814
Slevy na dani	49680	49680	49680	49 680	49680	49680	49680	49680	49680	49680
Daň po slevách	0	0	0	0	0	0	52020	330410	731751	932134
Daňové zvýhodnění	34608	34608	34608	34 608	34608	34608	34608	34608	34608	34608
Daňová záloha nebo daňový bonus	-34608	-34608	-34608	-34 608	-34608	-34608	17412	295802	697143	897526
Vyměřovací základ pro SP	98100	98100	98100	98 100	125424	183432	360000	1127880	1569552	1569552
Sociální pojištění	28645	28645	28645	28 645	36624	53562	105120	329341	458309	458309
Vyměřovací základ pro ZP	196194	196194	196194	196 194	196194	196194	196194	1127880	2040000	2495448
Zdravotní pojištění	26486	26486	26486	26 486	26486	26486	26486	152264	275400	336885
Odvody celkem	20523	20523	20523	20 523	28502	45440	149018	777406	1430853	1692721
Odvody v %	12,8%	10,1%	7,2%	5,2%	4,5%	5,0%	11,3%	27,2%	30,6%	30,3%

Komparace zaměstnance a OSVČ

Příjem	Sociální pojištění				Zdravotní pojištění				Daňová povinnost				Celkové odvody															
	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení												
160 200	10 413	-61,3%	28 645	139,6%	18 232	200,9%	zaměstnanec	7 209	-42,4%	26 486	129,1%	19 277	171,5%	zaměstnanec	-34 608	203,7%	-34 608	-168,6%	0	-372,4%	OSVČ	-16 986	-10,6%	20 523	12,8%	37 509	23,4%	zaměstnanec
203 880	13 252	-108,8%	28 645	139,6%	15 393	248,4%	zaměstnanec	9 175	-75,3%	26 486	129,1%	17 312	204,4%	zaměstnanec	-34 608	284,1%	-34 608	-168,6%	0	-452,7%	OSVČ	-12 181	-6,0%	20 523	10,1%	32 705	16,0%	zaměstnanec
286 440	18 619	-1164,0%	28 645	139,6%	10 027	1303,5%	zaměstnanec	12 890	-805,8%	26 486	129,1%	13 596	934,9%	zaměstnanec	-33 108	2069,8%	-34 608	-168,6%	-1 500	-2238,4%	OSVČ	-1 600	-0,6%	20 523	7,2%	22 123	7,7%	zaměstnanec
392 388	25 505	81,4%	24 801	120,8%	-704	39,4%	OSVČ	17 657	56,4%	26 486	129,1%	8 829	72,7%	zaměstnanec	-11 838	-37,8%	-34 608	-168,6%	-22 770	-130,8%	OSVČ	31 325	8,0%	20 523	5,2%	-10 801	-2,8%	OSVČ
627 120	40 763	39,1%	36 624	128,5%	-4 139	89,4%	OSVČ	28 220	27,1%	26 486	92,9%	-1 734	65,9%	OSVČ	35 262	33,8%	-34 608	-121,4%	-69 870	-155,2%	OSVČ	104 245	16,6%	28 502	4,5%	-75 743	-12,1%	OSVČ
917 160	59 615	30,7%	53 562	117,9%	-6 053	87,2%	OSVČ	41 272	21,2%	26 486	58,3%	-14 786	37,1%	OSVČ	93 477	48,1%	-34 608	-76,2%	-128 085	-124,3%	OSVČ	194 365	21,2%	45 440	5,0%	-148 924	-16,2%	OSVČ
1 320 000	85 800	26,9%	105 120	70,5%	19 320	43,7%	zaměstnanec	59 400	18,6%	26 486	17,8%	-32 914	-0,8%	OSVČ	174 327	54,6%	17 412	11,7%	-156 915	-42,9%	OSVČ	319 527	24,2%	149 018	11,3%	-170 509	-12,9%	OSVČ
2 855 760	102 021	12,7%	329 341	42,4%	227 320	29,7%	zaměstnanec	128 509	16,0%	152 264	19,6%	23 755	3,6%	zaměstnanec	572 597	71,3%	295 802	38,0%	-276 795	-33,2%	OSVČ	803 127	28,1%	777 406	27,2%	-25 720	-0,9%	OSVČ
4 680 000	102 021	7,4%	458 309	32,0%	356 288	24,6%	zaměstnanec	210 600	15,3%	275 400	19,2%	64 800	4,0%	zaměstnanec	1 066 413	77,3%	697 143	48,7%	-369 270	-28,6%	OSVČ	1 379 034	29,5%	1 430 853	30,6%	51 818	1,1%	zaměstnanec
5 590 800	102 021	6,1%	458 309	27,1%	356 288	21,0%	zaměstnanec	251 590	15,1%	336 885	19,9%	85 295	4,8%	zaměstnanec	1 312 996	78,8%	897 526	53,0%	-415 470	-25,8%	OSVČ	1 666 607	29,8%	1 692 721	30,3%	26 113	0,5%	zaměstnanec

PŘÍLOHA P: 4 VÝPOČET POPLATNÍKA UPLATŇUJÍCÍHO SLEUV NA STUDENTA

Zaměstnanec

Modelované příklady č.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Měsíční příjem	13 350	16 990	23 870	32 699	52 260	76 430	110 000	237 980	390 000	465 900
Vyměřovací základ	160 200	203 880	286 440	392 388	627 120	917 160	1 320 000	2 855 760	4 680 000	5 590 800
Sociální pojištění (6,5 %)	10 413	13 252	18 619	25 505	40 763	59 615	85 800	102 021	102 021	102 021
Zdravotní pojištění (4,5 %)	7 209	9 175	12 890	17 657	28 220	41 272	59 400	128 509	210 600	251 586
Dílčí základ daně	214 348	272 791	383 257	525 015	839 087	1 227 160	1 766 160	3 821 007	6 261 840	7 480 490
Zaokrouhlený ZD	214 300	272 700	383 200	525 000	839 000	1 227 100	1 766 100	3 821 000	6 261 800	7 480 400
Daň 15 %	32 145	40 905	57 480	78 750	125 850	184 065	264 915	573 150	939 270	1 122 060
Solidární zvýšení daně	0	0	0	0	0	0	0	90 035	217 731	281 487
Daň celkem	32 145	40 905	57 480	78 750	125 850	184 065	264 915	663 185	1 157 001	1 403 547
Slevy	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860
Daň po slevách	3 285	12 045	28 620	49 890	96 990	155 205	236 055	634 325	1 128 141	1 374 687
Daňové zvýhodnění	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Záloha na daň/ bonus	3 285	12 045	28 620	49 890	96 990	155 205	236 055	634 325	1 128 141	1 374 687
Čistá mzda	139 293	169 408	226 312	299 335	461 147	661 067	938 745	1 990 905	3 239 238	3 862 506
Sociální pojištění (24,8 %)	39 730	50 562	71 037	97 312	155 526	227 456	327 360	389 249	389 249	389 249
Zdravotní pojištění (9 %)	14 418	18 349	25 780	35 315	56 441	82 544	118 800	257 018	421 200	503 172
Pojištění zaměstnanec	17 622	22 427	31 508	43 163	68 983	100 888	145 200	230 530	312 621	353 607
Odvody zaměstnavatel	54 148	68 911	96 817	132 627	211 967	310 000	446 160	646 267	810 449	892 421
odvody zaměstnanec	20 907	34 472	60 128	93 053	165 973	256 093	381 255	864 855	1 440 762	1 728 294
odvody v % celkem zaměstnanec	13,1%	16,9%	21,0%	23,7%	26,5%	27,9%	28,9%	30,3%	30,8%	30,9%
odvody v % celkem	46,9%	50,7%	54,8%	57,5%	60,3%	61,7%	62,7%	52,9%	48,1%	46,9%
odvody v % zaměstnavatel	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	33,8%	22,6%	17,3%	16,0%

OSVČ

Modelovaný př. č.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
roční příjem	160 200	203 880	286 440	392 388	627 120	917 160	1 320 000	2 855 760	4 680 000	5 590 896
výdajový paušál	0,80	80%	0,80	80%	0,80	80%	0,80	80%	0,80	80%
Výdaje	128 160	163 104	229 152	313 910	501 696	733 728	800 000	800 000	800 000	800 000
Dílčí základ daně	32 040	40 776	57 288	78 478	125 424	183 432	520 000	2 055 760	3 880 000	4 790 896
Zaokrouhlený základ daně	32 000	40 700	57 200	78 400	125 400	183 400	520 000	2 055 700	3 880 000	4 790 800
Daň (sazba 15 %)	4 800	6 105	8 580	11 760	18 810	27 510	78 000	308 355	582 000	718 620
Solidární zvýšení daně	0	0	0	0	0	0	0	34 035	161 731	225 494
Daň celkem	4 800	6 105	8 580	11 760	18 810	27 510	78 000	342 390	743 731	944 114
Slevy na dani	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860	28 860
Daň po slevách	0	0	0	0	0	0	49 140	313 530	714 871	915 254
Daňové zvýhodnění	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Daňová záloha nebo daňový bonus	0	0	0	0	0	0	49 140	313 530	714 871	915 254
Vyměřovací základ pro SP	0	0	0	0	0	91 716	260 000	1 027 880	1 569 552	1 569 552
Sociální pojištění	0	0	0	0	0	26 781	75 920	300 141	458 309	458 309
Vyměřovací základ pro ZP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdravotní pojištění	2 163	2 752	3 867	5 297	8 466	12 382	35 100	138 764	261 900	323 385
Odvody celkem	2 163	2 752	3 867	5 297	8 466	39 163	160 160	752 434	1 435 081	1 696 949
Odvody v %	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%	4,3%	12,1%	26,3%	30,7%	30,4%

Komparace zaměstnance a OSVČ

Příjem	Sociální pojištění				Zdravotní pojištění				Daňová povinnost				Celkové odvody															
	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení	zaměstnanec	OSVČ	rozdíl	vyhodnocení												
160 200	10 413	49,8%	0	0,0%	-10 413	-49,8%	OSVČ	7 209	34,5%	2 163	100,0%	-5 046	65,5%	OSVČ	3 285	15,7%	0	0,0%	-3 285	-15,7%	OSVČ	20 907	13,1%	2 163	1,4%	-18 744	-11,7%	OSVČ
203 880	13 252	38,4%	0	0,0%	-13 252	-38,4%	OSVČ	9 175	26,6%	2 752	100,0%	-6 422	73,4%	OSVČ	12 045	34,9%	0	0,0%	-12 045	-34,9%	OSVČ	34 472	16,9%	2 752	1,4%	-31 719	-15,6%	OSVČ
286 440	18 619	31,0%	0	0,0%	-18 619	-31,0%	OSVČ	12 890	21,4%	3 867	100,0%	-9 023	78,6%	OSVČ	28 620	47,6%	0	0,0%	-28 620	-47,6%	OSVČ	60 128	21,0%	3 867	1,4%	-56 261	-19,6%	OSVČ
392 388	25 505	27,4%	0	0,0%	-25 505	-27,4%	OSVČ	17 657	19,0%	5 297	100,0%	-12 360	81,0%	OSVČ	49 890	53,6%	0	0,0%	-49 890	-53,6%	OSVČ	93 053	23,7%	5 297	1,4%	-87 755	-22,4%	OSVČ
627 120	40 763	24,6%	0	0,0%	-40 763	-24,6%	OSVČ	28 220	17,0%	8 466	100,0%	-19 754	83,0%	OSVČ	96 990	58,4%	0	0,0%	-96 990	-58,4%	OSVČ	165 973	26,5%	8 466	1,4%	-157 507	-25,1%	OSVČ
917 160	59 615	23,3%	26 781	68,4%	-32 834	45,1%	OSVČ	41 272	16,1%	12 382	31,6%	-28 891	15,5%	OSVČ	155 205	60,6%	0	0,0%	-155 205	-60,6%	OSVČ	256 093	27,9%	39 163	4,3%	-216 930	-23,7%	OSVČ
1 320 000	85 800	22,5%	75 920	47,4%	-9 880	24,9%	OSVČ	59 400	15,6%	35 100	21,9%	-24 300	6,3%	OSVČ	236 055	61,9%	49 140	30,7%	-186 915	-31,2%	OSVČ	381 255	28,9%	160 160	12,1%	-221 095	-16,7%	OSVČ
2 855 760	102 021	11,8%	300 141	39,9%	198 120	28,1%	zaměstnanec	128 509	14,9%	138 764	18,4%	10 255	3,6%	zaměstnanec	634 325	73,3%	313 530	41,7%	-320 795	-31,7%	OSVČ	864 855	30,3%	752 434	26,3%	-112 420	-3,9%	OSVČ
4 680 000	102 021	7,1%	458 309	31,9%	356 288	24,9%	zaměstnanec	210 600	14,6%	261 900	18,2%	51 300	3,6%	zaměstnanec	1 128 141	78,3%	714 871	49,8%	-413 270	-28,5%	OSVČ	1 440 762	30,8%	1 435 081	30,7%	-5 682	-0,1%	OSVČ
5 590 800	102 021	5,9%	458 309	27,0%	356 288	21,1%	zaměstnanec	251 586	14,6%	323 385	19,1%	71 799	4,5%	zaměstnanec	1 374 687	79,5%	915 254	53,9%	-459 433	-25,6%	OSVČ	1 728 294	30,9%	1 696 949	30,4%	-31 345	-0,6%	OSVČ